БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 170 (13486)
1971 оной июлиин 22, четверг

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1971 оной ургаса хуряалгада бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай

...нэ ургаса хаһа саг соонь, гээл- ...олтогүйгөөр хуряажа абаха, ...ной болон газар тарялангай ...продуктнуудай бэлэдхэлэй тү- ...дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ зо- ...р, «1971 ондо ургаса хуряал- ...ба хүдөө ажахын продуктнуудые ...дэхэ хэрэг хангаха хэмжээнүүд ...КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй ...трнүүдэй Соведэй, мүн РСФСР- Министрнүүдэй Соведэй тогтоол- ...дүүргэлтэ болгон, КПСС-эй ...м, республикын Министрнүүдэй ...ет тусхай тогтоол баталан абаба.

1971 оной ургаса хуряалгые саг ...нь, гүйсэд бэлэдхэлтэйгээр үнгэр- ..., мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын ...дуктнуудые бэлэдхэхэ түсэб ам- ...тайгаар дүүргэхэ хэрэг хан- ...ыень республикын Хүдөө ажахын ...истерствые, Мелиорациин ба уһа- ...ажахын министерствые, «Сель- ...техникын» республиканска нэгэ- ...е, талха тарянай продуктнуу- ...управлениие, Буряадай тран- ...тна управлениие, хүдөө ажахын ...дуктнуудые бэлэдхэхэ ба шана- ...нь сахиха талаар гүрэнэй ин- ...цие, КПСС-эй райкомуудые, ...гүйсэдкомуудые, партийна эхин ...изацинуудые, колхозуудай ...лени болон совхозуудай дирек- ...е уялгалба.

...э зорилгоор августын 1 болотор ...колхоз, совхозуудта трактор, ...обиль, прицеп, орооһоной болон ...ой комбайнуудые, хартаабха ...адаг машинануудые, орооһо ...рдэг, хатаадаг, һолоомо суг- ...даг түхеэрэлгэнүүдые заһаба- ...ла дүүргэхэ. Унаһан, набтараар ...һан орооһото ургамалнуудые ху- ...жа хэрэгсэлээр комбайнуудые тү- ...хэ, орооһо тээлтэдэ оруулхагүй- ...р тэдэниие заһабарилха эрилтэ ...гдаа.

...ряалгын техникын болон тран- ...тна хэрэгсэлнүүдэй заһабариие, ...лэн колхоз болон совхоз бү- ...й, орооһо бэлэдхэлэй пункт бо- ...транспортна эмхи зургаануудай ...а хуряалгада, хүдөө ажахын ...дукци бэлэдхэлгэдэ хэр зэргэ бэл- ...ень шалгалта хэхэ, полевой ста- ...ые болон орооһоной тоогуудые ...эхэ, орооһо сэбэрлэхэ, хатааха оньһон машинануудые түхеэрхэ болон харгынуудые заһабарилха эрилтэ мүн лэ хэгдэбэ.

Хуряалгын бүхы агрегадуудые, трактор болон автомобильнуудые мэргэжэл түгэс механизаторнуудаар, жолоошодоор гүйсэд хангаха. Тиихэдээ тэдэниие хоёр халаанда хүдэлгэхөөр хараалха. Хуряалгын үедэ техникэ болон транспортна хэрэгсэлнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха заабари тэдэндэ үгэхэ, эрдэм наукын туйлалтануудтай болон түрүү дүй дүршэлтэй танилсуулха, хуряалгын үедэ механизаторнуудта һайнаар туһалха, ниитын эдеэ хоол эмхидхэхэ шухала.

Хэрэгтэй болохо горючи, түрхилгын материалнуудые хуряалгын эхилтэр ажахы бүхэндэ түгэс хүрэхөөр асарха, тэдэниие гамтайгаар гаргашалха, һайнаар хадагалха хэмжээ ябуулгануудые хараалха гээшэ шухалада тоологдоно.

1971 оной августын 1 болотор таряа бэлэдхэлэй пунктнуудые гүйсэд заһабарилжа, бэлдэжэ дүүргэхэ, овощ болон хартаабха хадагалха газарнуудые мүн лэ энэ болзор соо бэлэн болгохо, һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые гээлтэ хоролтодо оруулхагүй;

бэлэдхэлэй пунктнуудые мэргэжэлтэдээр болон хүдэлмэришэдөөр гүйсэд бүридүүлхэ, тиихэдээ механизатор, электрик, лаборант, таксировщик болон тоо бүридхэлэй хүдэлмэрилэгшэдые һурган бэлдэхэ хэрэгтэ онсо анхарха;

бэлэдхэлэй бүхы пунктнуудта ниитын эдеэ хоол эмхидхэхэ, ургаса шэрэгшэдые, орооһо, хартаабха, овощ болон бусад продуктнуудые буулгадаг складта зөөжэ оруулха, сэбэрлэхэ хүнүүдые худалдаа наймаагаар һайнаар хангаха эрилтэ Буряадай талха тарянай продуктнуудай управленидэ, Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэдэ, Худалдаа наймаанай министерствэдэ, Буркоопсоюзай, худалдаанай, горплодовощторгын, бэлэдхэлэй конторо, пункт болон баазануудай директорнүүдтэ табигдаба.

1971 оной гурбадахи кварталай фондоор таһалагдаһан хуряалгын техникэ заһабарилгада хэрэгтэй болохо запасной частьнуудые колхоз, совхозуудта хаһа саг соонь абаашажа худалдахыень «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлые уялгалба. Тиихэ зуураа оньһожоруулагдаһан тоогуудые хабсаргаха, автомобиль, комбайн, трактор болон хуряалгын бусад техникэеэ заһабари хэхэдэнь ажахынуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Хүдөө нютагуудтахи электросетиие августын 1 болотор түгэс гуримшуулхыень колхоз, совхоз, гүрэнэй ажахы болон орооһо бэлэдхэлэй пунктнуудые зайн галай элшэ хүсөөр таһалгаряагүй хангажа байхыень, электро-ажахыгаа бэлэн болгохо хэрэгтэнь тэдэндэ туһалалсахыень «Бурятэнерго» управлениие уялгалба.

Нютагай болон республиканска мэдэлэй автомобильна бүхы харгынуудые, хүүргэнүүдые, орооһоной тоогууд болон бэлэдхэлэй пункт, баазанууд шадархи харгынуудые 1971 оной августын 10 болотор заһажа дүүргэхыень республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи автомобильна харгы барилга ба заһабарилгын управлениие, Эрхүү—Улаан-Үдэ гэжэ автомобильна харгын управлениие, аймгүйсэдкомуудые уялгалһан байна.

Заудинска талханай комбинадай элеваторай барилгадахи дутагдалнуудые гүйсэд усадхажа, июлиин 25 болотор ашаглалгада оруулхыень республикын барилгын управлениие мүн лэ уялгалба.

Ехэ хэмжээнэй продуктнуудые шэрэхэ, колхоз, совхозуудта транспортна хэрэгсэлнүүдэй дутадаг байһантай дашарамдуулан, колхоз болон совхозуудта орооһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые шэрэхын тулада автомобиль болон транспортна бусад хэрэгсэлнүүдээ ойрын сагта дууһан заһабарилжа бэлдэхыень республикын Хүдөө ажахын министерствые, «Сельхозтехника» нэгэдэлые, транспортна управлениие болон республикын бусад авто-ажахынуудые энэ тогтоол уялгалба.

Тиихэ зуураа аймагай газар дээрэ байһан гүрэнэй предприятинуудай болон эмхи зургаануудай ашаанай автомобильнуудые жолоошодтойнь 1971 оной ургаса хуряалгада июль—сентябрь һарануудай туршада хабаадуулхыень КПСС-эй райкомууд болон аймгүйсэдкомуудта һанамжалба.

Тэрэшэлэн 1971 оной августын 10-һаа октябриин 15 болотор шэнэ ургаса хуряалга дээрэ хүдэлхөөр городой болон республиканска эмхи зургаануудай 800 автомобильнуудые колхоз, совхозуудта эльгээхээр хараалагдаба. Мүн энэ үедэ хүдэлхөөр 600 шофёрнуудые автомашинада хүдэлхөөр хүдөө нютаг эльгээхыень Улаан-Үдын горсовет болон райгүйсэдкомуудые уялгалаа.

Ургаса хуряалгын үедэ транспортна бүхы хэрэгсэлнүүдые ашаглаха хэрэг хүтэлбэрилхэ республиканска тусхай бүлэг байгуулагдаа. Тиихэтэй хамта иимэ бүлэгүүдые аймаг бүхэндэ бии болгохыень партиин райкомуудта, аймгүйсэдкомуудта эрилтэ табигдаһан байна. Эдэ бүлэгүүд хадаа шэрэгдэхэ ашаанай хэмжээе хараадаа абажа, районууд болон ажахынуудта автомобильнуудые хубааха эрхэтэй, автомобильнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ уялгатай байха юм.

1971 оной ургаса хуряалгада хабаадахаар арадай ажахыһаа эльгээгдэһэн ашаанай автомобильнуудые бензинээр, дизельнэ түлишөөр, түрхилгын тоһоор хангалга колхоз, совхоз болон гүрэнэй хүдөө ажахын предприятинуудта таһалагдаһан фондһоо эмхидхэгдэхэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, мүн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудтай зохилдуулан, колхоз болон совхозуудта, тэрэшэлэн орооһо бэлэдхэлэй предприятинуудта июль, август, сентябрь һарануудай туршада хүдэлхөөр городуудһаа, хүдэлмэришэдэй посёлогуудһаа, тэрэшэлэн аймагай центрнүүдһээ 7 мянган ажалша хүнүүдые эльгээхээр түсэблэгдэбэ. Тиихэтэй хамта ургаса хуряалгын үедэ городуудай, аймагуудай центрэй болон хүдэлмэришэдэй посёлогуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые элсүүлэн, субботник болон воскреснигүүдые эмхидхэхэ хэрэг үүсхэхэ шухала.

Хүдөө ажахын хүдэлмэридэ элсүүлэгдэһэн автомобильна транспортын тоосооной хүдэлмэришэд, алба хаагшад, механизатор болон шофёрнуудта салин хүлһэ түлэхэ гурим зохёожо, аймаг болон ажахы бүхэндэ хүргэхыень республикын Хүдөө ажахын министерствые уялгалба.

Тэжээл бэлэдхэлгын ба ургаса хуряалгын үедэ медицинскэ, худалдаа наймаанай болон культурна ажаһуудалай талаар ажалшадай үдэр бүриин эрилтэ хэрэглэмжые хангаха, ниитын эдеэ хоол һайнаар эмхидхэхэ, саг зуурын, саг үргэлжын үхибүүдэй ясли болон талмайнуудые колхоз, совхозуудта олошоруулха хэмжээ ябуулгануудые хараалхыень республикын Элүүрые хамгаалха министерствые, Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха министерствые, Культурын министерствые, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин управлениие, Буркоопсоюзай правлениие, КПСС-эй райкомууд болон аймгүйсэдкомуудые КПСС-эй обком, Министрнүүдэй Совет уялгалһан байна.

Хуряалгын техникые, транспортна хэрэгсэлнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын, таряа хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлые эрхим һайнаар үнгэргэхын тулада трактористнуудай, комбайнернуудай, шофёрнуудай болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ эрилтэ КПСС-эй райкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, ажахынуудай партийна эхин организацинуудай ба хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаба.

Ургаса хуряалгын болон хүдөө ажахын продукцинуудые бэлэдхэлгын ябасые үргэнөөр харуулжа байхыень республикын газетэнүүдые, республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидени болон радио-дамжуулгын комитедые уялгалһан байна. Тиихэ зуураа ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһан түрүү аймагуудые, ажахынууд болон зарим түрүүшүүлые харуулжа байхаар Хүндэлэлэй самбар республикын газетэнүүдэй хуудаһануудта бии болгохо гэһэн тогтоол абтаба.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ОАР ОШОБО

КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй КПСС-эй делегаци ОАР-ай Арабуудай Социалис Холбооной хүтэлбэрилэгшэдэй уряалаар июлиин 20-до Москваһаа Каир мордобо.

Делегаци иимэ хүнүүдһээ бүридөө: КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Ленинградска горкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Аристов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, ВЦСПС-эй секретарь П. Т. Пименов, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гай секретарь А. У. Салимов болон бусад.

Манай делегаци Арабуудай Социалис Холбооной бүгэдэ ниитын национальна конгрессэй хүдэлмэридэ, июлиин революциин 19-дэхи ойн һайндэртэ хабаадалсаха юм. КПСС-эй делегаци тэрэ үдэртөө Каир хүрөө.

УЛАСХООРОНДЫН ГЕОХИМИЧЕСКЭ КОНГРЕСС

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы түбинүүдһээ уласхоорондын түрүүшын геохимическэ конгрессто хабаадалсахаяа 1500 шахуу эрдэмтэд Совет дүүдэй ороной ниислэл хото ерэбэ.

Байгаали шэнжэлхэ талаар ехэ амжалта туйлажа байһан геохимидэ зорюулагдаһан ехэ суглаае Москвада зарлаха болоһон ушар манай ороной ехэ үүргэ дүүргэжэ байһые гэршэлэн харуулна. Яахадааб гэхэдэ В. И. Вернадский, А. Е. Ферсман, А. И. Виноградов гэгшэдэй научна зохёолнууд энэ наукада эхи табиһан байна.

СССР-эй Наукануудай академиин, геохимиин уласхоорондын ассоциациин, космохимиин, мүн ЮНЕСКО-гэй хабаадалгатайгаар эмхидхэгдэһэн энэ конгресс М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай гүрэнэй университедэй актова зал соо июлиин 20-до баярай оршон байдалда нээгдээ.

Комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, академик В. А. Трапезников СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй наука, техникын талаар гүрэнэй комитедэй үмэнэһөө сугларагшадые амаршалаа.

Геохимиин, космохимиин уласхоорондын ассоциациин генеральна секретарь профессор Кен Сугавара баярай заседани дээрэ үгэ хэлэжэ, эрдэм наука хүгжөөлгэдэ, дэлхэйе шэнжэлхын тула интернациональна холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ иимэрхүү уулзалганууд ехэ удха шанартай гэжэ заагаа.

Москвада боложо байгаа энэ уулзалга саашадаа сугтаа хэхэ ажалдамнай һайн үндэһэ һуури табижа үгэхэ байха гэжэ найдажа байһанаа Франциин эрдэмтэн, профессор Жан Вийар конгрессэй пленарна нэгэдэхи заседани нээхэ үедөө тэмдэглэбэ.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент А. П. Виноградовай хэһэн элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй, мүн газарта адлирхуу планетэнүүдэй — Венера, Марс, мүн һарын бүрилдэл бии болохын урда тээ ямар хубилалтанууд болооб гэһэн һонирхолтой асуудалнуудые эрдэмтэн дэбжүүлһэн байна.

Пленарна заседани дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондентнүүд Н. И. Хитаров, А. И. Тугаринов, А. Б. Ронов, тэрэшэлэн профессор В. Л. Маршалл (США) гэгшэд элидхэл хээ.

Конгресс июлиин 25 болотор үргэлжэлхэ.

(ТАСС-ай корр.)

ХАНИ ЁҺООР, ЭБТЭЙГЭЭР ХҮРШЭ АЖАҺУУХЫН ТҮЛӨӨ

Совет-Японой дүрбэдэхи уулзалга

Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй холбооной уряалаар Японой губернаторнуудай делегаци—Иватэ префектурын губернатор—Тадаси Тида түрүүтэй Москва ерэбэ. Тэрэ делегаци иимэ хүнүүдһээ бүридэнэ: префектуранuудай хүтэлбэрилэгшэд Тоттори, Акита, Фукуи, Окаяма, Хиого, Гифу.

Японой губернаторнууд июлиин 20-до хани барисаанай Москвагай байшанда Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэтэй, Зүүн Сибириин, Алас-Дурнын ажалшадай депутадуудай хизаарай, областной Соведүүдэй, гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэртэй уулзаа. Иимэрхүү уулзалганууд совет-япон харилсаануудта һайн эхи табинхай. Хоёр гүрэнэй түлөөлэгшэд өөһэдтөө хабаатай асуудалнуудые гурба дахин Токиодо, Москвада ээлжээгээр үнгэргэһэн байна.

Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй холбооной президиумэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, ажалшадай депутадуудай Хабаровска хизаарай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. Е. Поргаев, РСФСР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Е. Титов гэгшэд дүрбэдэхи уулзалгада хабаадагшадые амаршалаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Японой, Советскэ Союзай хоорондо хэлсэжэ байһан холбоо барисаанууд ашатай туһатай байхаһаа гадна, хоёр арадуудай хоорондохи бэе бэеэ ойлголсолгые һайжаруулна, хани барисааень бэхижүүлнэ гэжэ Тадаси Тида үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглээ.

Алас-Дурна зүгэй, Зүүн Сибириин экономикые хүгжөөхэ тухай, Японтой худалдаа наймаа хэлгые һайжаруулха тухай, Советскэ Союзай, Японой хоорондохи харилсаае бэхижүүлхэ тухай, СССР-эй Алас-Дурна зүгэй портнуудай, Японой портнуудай хоорондо пароходуудые саг үргэлжэ ябуулха тухай асуудалнуудаар элидхэлнүүд хэгдэһэн байна. Элидхэлнүүдые хоёр гүрэнэй түлөөлэгшэд хэбэ.

(ТАСС).

«САЛЮТ» СТАНЦИ НИИДЭҺЭЭР

Ниидэлгые шалгадаг центр, июлиин 20. (ТАСС). Газарые тойрон дабшахаар 3 һарын саада тээ табигдаһан «Салют» гэжэ орбитальна научна станци июлиин 20-до Москвагай сагаар 10 часта дэлхэйе тойрон 1490 дахин дабшаа.

«Салют» гэжэ орбитальна научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

„Космос-429" табигдаа

«Космос-429» гэжэ нэрлэгдэһэн дэлхэйе тойрон дабшаха ээлжээтэ хэмэл одон июлиин 20-до Советскэ Союзһаа табигдаа. Хэмэл одондо научна аппаратура тодхогдонхой. Тэрэнь замбуулинай дайдые дам саашань шэнжэлхэ зорилготой.

(ТАСС).

ФОТО-РЕПОРТАЖ

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэе

СЕНАЖ—шэмэтэй үбһэн

БҮХЭЛИ үдэртөө бүтэмэ халуун наран шаража байһан ..., үдэшэлэн тээ тэнгэри гэнтэ ...рхэжэ, эндэ тэндэ аадарай түлэгэр хара үүлэнүүд бии болоод... Уданшьегүй зүүн урдаһаа ...э уһатай зурууд аадар тооһо... ерэжэ, Тамир тосхоной үйл...өөр шабжагануулһаар, хойто ...унды өөдэ үгсэшэбэ.

«Родина» колхозой главна агрономом Фёкла Сергеевна Ворона ...орын сонхоор газаашаа хаража, һанаата болонгёор толгой...оо һажэрнэ.

— Энэ бороо Үбэр-Хэрээтэдэ ...даргажа байһан сенажыемнай ...эр сохибо гээшэб? Мүнөөдэр тэ...рэ дүүргэжэ, нүхыень хушаха ...он һэмди,— гэнэ.

— Аадаршье зурууд газартал ...роо ха юм даа. Сенаж даралгые ...туулаагүй бэзэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Иннокентий Григорьевич Андреев агрономойнгоо һанаае заһана.

Нөөрэгшье бидэнэй эндэ хүрэжэ ерэхэдэ сенаж даралгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байба. Нэлэнхы үргэн сабшалангай хойто захаар механизатор Павел Гречан «ДТ-20» тракторта косилка шагтагаланхай, үбдэгсөө үндэр хляг ногоо урматайгаар хиргана. Эндэһээ холо бэшэхэнэ тракторист Иннокентий Жарников үргэн абасатай тармуураар һаяшаг сабшагдаһан ногоо тармажа, зурагар зурагар баалнууд болгоно. Тусхай подборщигтой трактор тэдэ баалнуудыень нэгэ захаһаань хумяад, томо гэгшын бухал болгожо табина. **(Зураг 1).** Тэрэниие үбһэ һурилдэг «КУН-10» түхэлэй тусхай түхеэрэлгэтэй трактор ерээд, дороһоонь гансата үргэжэ, «МТЗ» тракторай ехэ тэргэдэ ашана. **(Зураг 2).** Энэ агрегадые колхозой үнинэй механизатор Петр Полонов жолоододог юм. Һөөг һүри үбһэ шэрэһэн тракторнууд Үбэр-Хэрээтын һаалиин фермын үбэлэй байра тээшэ һубарилдан ошожол байна. Сенаж болгожо дараха ногоое трактористнар Георгий Котоманов, Владимир Афанасьев, Николай Кузьмин гэгшэд таһалгаряагүй зөөнэ.

Иигэжэ сенаж даралгада хүнэй гар хүргэгдэнэгүй, бүхы ажал оньһон машинын хүсөөр хэгдэнэ.

— Бороо ороод, хүдэлмэриие тнай һаатуулба гү гэжэ айгаалби,—гээд колхозой главна агроном нүхэр Ворона хүрэжэ ерэһээр звеное даагша Алексей Максимовта хандана.

— Тугаарай аадар бага сага дайраад гараа. Сенажай ногоо ехэ норгоогүй даа. Бага шиигтэйдээшье бүри һайн ха юм. Үглөөгүүр сабшаһан ногоон үдэ болотор дан хаташахаяа һанана. Тиимэһээ сабшаһаар 3—4 час хэбтүүлээд хуряанабди,—гэжэ звеное даагша хэлэнэ.

Фёкла Сергеевна тармагдаһан баал руу гараа хэжэ, үбһыень барижа үзөөд:

— Сенажда дарагдаха үбһэн бага һүүрээд, набша намаань бутаржа унахаар бэшэ, 55—60 процент шиигтэй байха ёһотой —гэнэ.

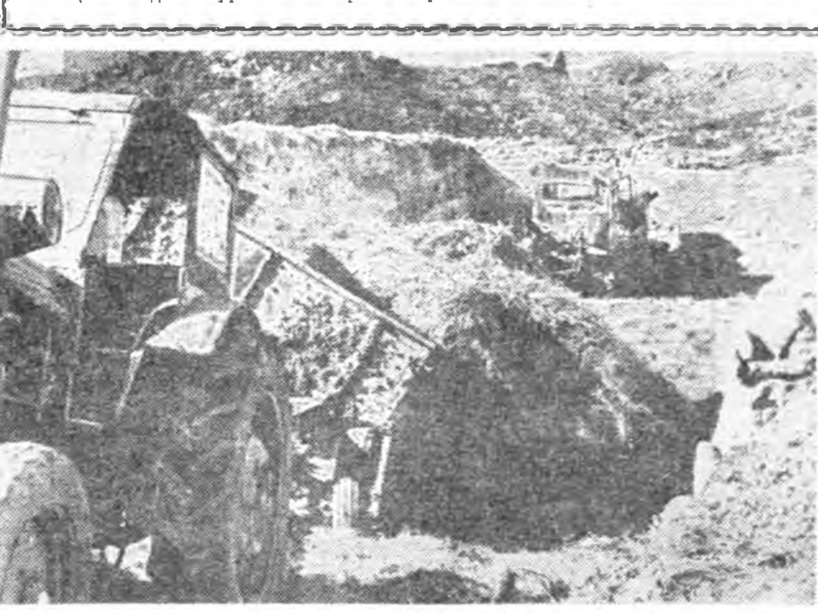
Саашаа ябажа, энээнээ нүхэндэ хээд даража байһан газартань ошобобди. Утаашаа—25 метр, хүндэлөөшөө — 6 метр, гүнзэгы шулуун ханатай траншей соо ноб ногоон, хангалтама үнэртэй үбһэн дарагдажа байба. Ерэхэ үбэл задалхадань энэ үбһэн иимэ зандаа байгаа һаа, юунһээшье үлүү шэмэтэй тэжээл байхал. Тэргээр асарагдаһан үбһэнэй буулгагдахада механизаторнууд Михаил Яковлев, Иван Полонов гэгшэд «ДТ-75» түхэлэй хоёр трактораар дээгүүрнь нягтаруулан даруулна, нишэ тиишэнь ябуулжа гэшхүүлнэ. **(Зураг 3).**

— Сенажай ногоон һайнаар лэ нягтаруулан дарагдаа һаа, гутаха, муудахагүй. Энэ нүхэндэ 300 тонно сенаж багтаха ёһотой юм. Энээнээ түргэн дүүргээд, полиэтиленовэ плёнкоор хушажа, дээрэһээнь һолоомо, шорой хаяхабди, — гэжэ нүхэр Ворона хөөрэнэ.

Хяагтын аймагай «Родина» колхоз энэ жэлдэ 500 тонно сенаж дараха түсэбтэй. Мүн энээнтэй хамта эндэхид тарянай тоог дээрэ 4 электровентилятор тодхоод, дээрээ хушалтатай сарай доро сабшаһаар нойтон ногоо обоолоод, үлеэлгэжэ, в и т а м и н т а й үбһэн болгон хатаана. Бүхыдөө 1000 центнер витаминтай үбһэ бэлэдхэхэ юм. Тэрэшэлэн таряа хатаадаг түхеэрэлгэ таарuулжа тодхоод, үбһэнэй гурил гаргажа эхилбэ.

— Мүнөө һарбайгаал һаань, үбһэн гээд хуряажа, һүрилөөд лэ һанаа амар һууха саг дүүрэе. Түрүү дүй дүршэлөөр, эрдэм наукаар шэнжэлэгдэжэ, тодорхойлогдоһон шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэн, үбһэ тэжээл элбэгээр, эрхим шанартайгаар бэлэдхэжэ шадаһан ажахынууд лэ мүнөө шүүхэ болоод байна. Сенаж, витаминтай үбһэн гээшэмнай хатаагаад хуряажа абтаһан үбһэндэ орхёдоо тэжээлэйнгээ единицээр һураггүй ехэ, протеин, каротин элбэгтэй байдаг. Ногоон зандань нойтобороор нүхэндэ хэжэ дарахада үбһэнэй шэмэ шүүһэншье ехэ гээгдэхэгүй, набша намаань хатажа унахагүй байна бшуу, — гэжэ Фёкла Сергеевна хэлэнэ.

М. НАМЖИЛОВ.

Һаалишад үбһэ бэлэдхэнэ

Үбһэндэ орохын урда тээ манай совхозой бүхы отделенинүүдтэ үйлэдбэриин суглаанууд боложо, гүрэндэ һү, мяха тушааха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, ниитын адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, энэ тон шухала хүдэлмэриие эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Ажахын бүхы хүдэлмэришэд суглаан дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абажа, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухай хэлсээ.

Тиихэдэ Аюша Жаданбаевич Сотниковой даадаг фермын һаалишад үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсахабди гэжэ мэдүүлбэ. Энэ фермын малшад 40 гектар сабшалангай үбһэ хуряажа абаха, һаалишан бүхэн 14 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ даабаритай юм. Тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлгэеэ эмхитэйгээр эхилээ.

В. ШАГАНОВ.

Саянай совхоз.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТҮРҮҮ ЯБАХА ГЭЭШЭ КОММУНИСТЫН УЯЛГА

Коммунист хүн хадаа өөрынгөө нэрэ хүндые улам дээрэ үргэн, олониитын дунда хүдэлхэдөө алишье талаараа үльгэр жэшээ харуулан ябаха уялгатай. Энээн тушаа КПСС-эй Устав доторшье, партиин XXIV съездын документнүүд соошье тодорхойгоор заагдана бшуу. «Коммунист хүн бүхэн ленинскэ партиин гэшүүнэй хүндэтэ нэрые хододоо, хаанашье дээрэ үргэжэ ябаха оюун дээдын мэдэрэлтэй политическэ тэмсэлшэ мүн» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай XXIV съезд дээрэ хэһэн тоосоон тушаа абаһан резолюци соо бэшэгдэнхэй.

Коммунист хүн ямар байха ёһотойб? Минии бодожо үзэхэдэ, партиин гэшүүн хадаа агуу ехэ багша Ленинэй һургаалай ёһоор лэ ажаһууха, хүдэлхэ уялгатай. Үйлэдбэри дээрэшье, ажаһуудалдаашье ходо үльгэр жэшээ харуулха, партиин табиһан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхын тула өөрынгөө хүсэ шадал, эрмэлзэл гүйсэд гаргаха уялгатай гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди.

Манай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын коллектив нилээд горитой, 400 гаран хүдэлмэрилэгшэдтэй юм. Харин партийна организацимнай ехэ бэшэ, жараад шахуу коммунистнуудһаа бүридэнэ. Манай ажахын түрүү зэргэдэ гараһандань бидэ нилээд омогорхолтой ажалладаг гээшэбди. Ганса өөрынгөө республика дотор ажал хэрэгынь суурхана бэшэ. Манай ажахын дэргэдэ тээмэндэ зоотехник-селекционернүүдэй ба хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай зоотехническэ кафедрануудай багшанарай бүхэсоюзна зүблөөн болоо һэмнай. Ехэ амжалтын түлөө, бүхэсоюзна мүрысөөндэ илаһанай түлөө СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда нэгэтэ бэшэ хүртэһэн байна.

Энэ амжалта туйлалгада манай коммунистнуудай оруулһан хубита ехэ. Манай ажахын хүтэлбэрилхы бүхы шахуу тушаалнуудые коммунистнууд даажа ябадаг. Тиимэ байха зуураа, коммунистын ажалладаггүй үйлэдбэриин һалбари, участок гэжэ манда байхагүй. Сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлэгшэднай барандаа шахуу һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулан ябадаг юм.

Залуу коммунист Виссарион Шулунов шофероор хүдэлжэ ябаа. Тиихэдээ дааһан хэрэгтээ угаа ханамжатайгаар, өөрынгөө мэргэжэлдэ шуналтайгаар хүдэлдэг һэн. Абари зан һайнтай, нүхэдөө хүндэлдэг, уужам тэнюун сэдьхэлтэй коммунист юм. Тэрэ спиртын заводһоо үнеэдтэ эдюулхэ бурдууг лэ шэрэдэг ажалтай байһан. «Виссариомнай спиртын завод ошоол хадаа бурдууг асархал байха, найдалтайл хүн гээшэ» гэжэ һаалишадай хөөрэлдэжэ байхые яһала дуулагшаб. Партийна хамтын суглаан дээрэ Шулуновые политическэ һургуулиин пропагандистаар баталаа һэмди. Партийна энэ даабаридаа тон харюусалгатайгаар хандажа, политическэ һуралсалай жэлые һайнаар дүүргэжэ шадаа. Буряадай хүдөө ажахын институт ажалһаа һамшангүй һуража дүүргээ, мүнөө энэ коммунист хоёрдохи отделениие эрхилэгшээр дэбжүүлэгдээд байна.

Коммунист Анастасия Александровна Бронникова коллектив соогоо ехэ хүндэтэй, урданай бэрхэ һаалишан эхэнэр. Тэрэнэй аша габьяата хэрэгые дууһан тооложо барашагүй. Дааһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, уялгаяа һайн мэдэдэг лэ байхадаа эрхим амжалта туйлана, сууда гарана ха юм. Анастасия Александровна үни хада пенсидэ гаранхайшье һаа, тэрэл ажалаа хэһээр ябана. Һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэн бүриһөө жэлэй туршада 5000 шахуу килограмм һү һаажа байдаг. Коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ солотой, нэгэдэхи классай мастер малшан. Өөрынгөө наһаараа хэһэн ажалда, дурлаһан мэргэжэлдээ, баян дүй дүршэлдөө өөрынгөө Любовь басагые һургаа. Любовь Седых эхынгээ жэшээгээр мүнөө хүдэлнэ, суутай һаалишан боложо шадаа. Нёдондо даажа абаһан бүлэг үнеэдэйнгээ толгой бүриһөөнь 6166 килограмм һү һаагаа бшуу. Табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ габьяа ехэтэй байһанайнгаа түлөө энэ залуу һаалишан Ленинэй орденоор шагнагдаа һэм шуу.

Иигэжэ В. Е. Шулунов, А. А. Бронникова гэгшэд шэнгеэр диилэнхи олон коммунистнууднай хүдэлдэг, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг гээшэ. Долгор Будаева — ажахын түрүү хонишон. Энэ жэлдэ зуун эхэ хонид бүхэнһөө 111 хурьга түлжүүлээ. Тэрэнэй дүрэ зураг ажалай алдар солын самбарта һуулгаатай байдаг гээшэ. Александр Иванович Какаулин урдань гээгдэнги ябаһан һү һаалиин фермэ даажа абаһан аад, мүнөө тэрэнээ ямар зэргын болгоод байна гээшэб. Юрэдөө, гайхалтай болгоо гэхэдэ алдуутай бэшэ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада Александр Ивановичай даажа ябадаг фермэ жэлдээ үнеэн бүриһөө 5000 гаран килограмм һү һаажа, бусадтаа хүсэгдэхээ болинхой бшуу.

Шофернууд И. Г. Миронов, В. И. Павлов, хабсаргагша И. Н. Клочихин, хонишон Б. Ц. Цыренов, тугалшан Т. Г. Игумнова, автослесарьнууд Г. Г. Копосов, Ц.Д. Доржиев болон бусад коммунистнууд ажалай эрхим үрэ дүн туйлажа, нэрэ солоёо дуудулжа ябадаг нүхэд. Эдэнэр манай партийна организациин ёһотойл омогорхол гээшэ. Эдэнэй жэшээгээр али олон хүн хүмүүжэнэ, һайн хэрэгыень халан абана, мэргэжэл шадабаряа баяжуулна гээшэб.

Гэхэтэй хамта, манай партийна организациин коммунистнууд барандаа ёһо гурим һайнаар сахина, түрүү зэргэдэ, бусадтаа жэшээ харуулан ябана, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые жэншэдгүй дүүргэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Коммунист нэрэеэ хүндэлдэггүй хүнүүд манда бии. Жэшээнь, Ф. К. Астраханцевые абаад үзэе. Дааһан хэрэгээ һайн мэдэхэ, эмхидхэхы шадабаритай хүн гээд манай организациин коммунист бүхэн тэрээндэ сэгнэлтэ үгэдэг. Тиигэн гэхэдэнь, архил тэрэниие буруутуулдаг юм. Партийна бюрогой заседани дээрэшье, коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэшье тэрэнэй журам тухай нэгэтэ бэшэ хөөрэлдөөн болодог. Архи уухаяа болииш даа гээд нүхэдынь нэгэтэ бэшэ хэлэдэг байгаа. Үнгэрхэдөө, партийна шанга зэмэшье тэрээндэ тохогдоһон байха. Шортоол байгаа бшуу. Хэлэһэн үгэдөө хүрэдэггүй, тэрэ муу ябадалаа үргэлжэлүүлээд лэ байхадань яахабши. Партиһаань тэрэниие гаргаха, овощеводуудай бригадирай тушаалһаа болюулха саг ерээ һэн.

Ямар нэгэн шалтаг дурдаад, партийна даабариһаа зайсахые оролдодог коммунистнуудшье баһал ушардаг юм. Теэд коммунист нэрэ зүүжэ ябаад, партийна даабаригүй, ниитын хэрэгһээ хулжаха гээшэмнай КПСС-эй Уставта эгто таарахагүй ха юм даа. Иимэ ушарнуудай тохёолдодог байһан туладань, «Коммунист нэрэ зэргэеэ һанажа ябаха шинии уялга» гэһэн асуудал партийна суглаан дээрээ зүбшэхэ саг гараа бшуу. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэхэ үедөө коммунистнууд партиин гэшүүд Д. Ф. Судаков, В. И. Ступаков, А. Г. Бурдуковский, П. Я. Шмелев гэгшэдые шангаар зүб шүүмжэлһэн байна. Тэдэ нүхэд суглаанда ходо ерэдэггүй, партийна даабариһаа арсадаг, иимэ журам һулатай байгаа.

Коммунистнуудаа муугаар хүмүүжүүлнэ, эрилтэ тэдээндэ табинагүй, харюусалгыень дээшэлүүлхые оролдоногүй гэжэ байгаад маниие зэмэлхэ болоо һаа буруу. Партийна организаци бэхижүүлхэ, коммунист бүхэнэй эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ, түрүү ябаха үүргыень дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүд саг үргэлжэ абтажа байдаг. Иимэ эрилтэ партиимнай XXIV съезд табина. Саашадаа энэ хүдэлмэреэ бүри һайжаруулха зорилго табигдаһаар. Энэ үдэр бүриимнай хэрэг шуу.

С. ХАЛТУЕВ,
Улаан-Үдын аймагай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын партбюрогой секретарь.

Зэдынхидэй үүсхэл дэмжэнэбди

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ— КОМСОМОЛОЙ ХАБААДАХА ХЭРЭГ

Иимэ урялатайгаар республикынгаа бүхы комсомолшууд болон залуушуулда Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолой организациин гэшүүд нэмэл бэшэгээр хандаа һэмнай.

Зэдынхидэй үүсхэл республика доторнай халуунаар дэмжэгдэжэ, залуу үетэниие үбһэ хуряалгада олоор хабаадуулха, габшагайгаар хүдэлгэжэ, ехэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилгоор хүдэлмэри ВЛКСМ-эй райкомууд, комсомолой эхин организацинууд үргэноор ябуулжа байна.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолшуудай уряа бэшэгэй ямараар угтагдажа, ямар хэмжээнэй абтажа байһан тушаань мэдэхын тула иимэ нүхэдтэй хөөрэлдэбэбди.

Анатолий ГАРМАЕВ, ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын райкомой секретарь:

— Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолшуудай нэмэл бэшэг хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ залуу үбһэшэдэй дунда эмхидхэгдэхэ социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдожо, бюро дээрэ баталаабди. Мүнөө тэрэ гурим колхоз, совхозуудай комсомольско организаци бүхэндэ хүргэгдэнхэй байна.

Нэмэл бэшэгэй толилогдоһоной дары, жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд болон залуушуулай хамтын суглаан болоо һэн. Эндэ комсомол-залуушуулай үбһэшэдэй звено эмхидхэгдээ. Тэрэ звенодо хорёод шахуу хүн хүдэлхэ юм. Энэ звеное сэрэгэй албанһаа табигдажа, һая түрэл колхозоо бусаһан Василий Дашиев хүтэлбэрилхэ байна. Мүнөө сабшалангаа, зэр зэмсэгээ, техникээ тушаажа абаад байна. Даб дээрэ бороо орожо, хүдэлмэридөө жэгдэржэ хүсэд ороодүй.

Тэрэ суглаанда хабаадагшад ажахымнай залуу наһанай хүн бүхэн тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай гэһэн шиидхэбэри абаа.

Комсомол-залуушуулай үбһэшэдэй звенонууд Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба», «Искра» колхозуудта, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда эмхидхэгдээ. Звено бүхэн үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин үедэ хэхэ ажалаа тодорхойлонхой, уялгашье абаа.

Андрей БУДАЕВ, ВЛКСМ-эй Яруунын райкомой секретарь:

— Ехэл харюусалгатай, аһан шадалаараа хүдэлхэ ажалай халуун хаһа хүрэжэ ерэбэ. Ургаһан ногоогоо саг соонь, шанар һайнтайгаар сабшажа абаха гэһэн ехэ тэмсэл аймаг доторнай эхилээ. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай жэшээгээр 12 бригада эмхидхэгдээд байна. Жэшээнь, «Комсомольский» совхоздо арбан хүнһөө бүридэһэн звено байгуулагдаа. Тэрэниие коммунист Владимир Сергеевич Найданов даана. Хоёр трактортай. Зүгөөр эндэ горитой газар гараар сабшагдаха зэргэтэй. Тиигэбэшье һаань, 1600 центнерһээ бага бэшэ үбһэ сабшажа һүрилхэбди гэжэ энэ звеногой гэшүүд үгэеэ үгэнхэй.

Нарһатын совхоздо комсомол-залуушуулай хоёр звено эмхидхэгдээ. Нэгыень комсомолец Эрдыни Бабудугдаев хүтэлбэрилхэ юм. Энэ нүхэр нёдондо иимэ звено ударидаһан, аймагай залуу үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ илаһан байгаа. Мүнөөшье жэлдэ мухоогоо ухэгүй байхабди гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ. Баһал уялга абанхай.

Краснодарска хизаарай таряашад гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө амжалтатай дүүргэхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна. Эхэ ороной амбаарта Кубаниин шэнэ ургасын таряан орожо эхилээ. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хизаарай таряашад гүрэндөө 3 миллион 715 мянган тонно таряа худалдаха зорилготой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Лабинска таряа тушаан абадаг пунктда.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮБШЫН НОГООНДО— 1000 ГРАММААР

Үнгэрэгшэ хабартаа хүйтэн байгаад, оройтожо дулаарһан ушарһаа бэлшээриин ногоон муушаг, эбэртэ бодо малай хүсэд һайса садаагүй байхашье үе тохёолдоһон байна. Тиигэбэшье май һарын тэн багаар ороһон бороо хурын һүүлээр хээрын ногоон түргэнөөр ургажа, һубай мал мүнөө үень түлэг дундаа бэлшэн таргалжа байна.

Залуу малые бэлшээн таргалуулжа, зунай сагта сүүдхэдэ мал бүхэнэй шэгнүүрые 1000—1200 граммаар нэмээхэ тухай Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагшадай республика дотороо гаргаһан уряае манай ажахын малшад зүбшэн һайшаажа, энэ мүрысөөндэ оролсохо хүсэлтэй байһанаа мэдүүлнэ.

— Зунай һаранuудта, мүн сентябриин тэн болотор даажа абаһан 130 гаран эрэ хашарагайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ килограммаар нэмээхэ гэһэн уялга абаһан хүм,— гээд Хүбшэ гэжэ газарта зуһажа байһан Базар Гылыков хөөрэнэ.

Мүн эндэ Доржо Будаевай гүүртын мал адуулагшад 140 хашараг харууһалжа байдаг юм. Эдэ хоёр гүүртын хашарагууд намар гүрэндэ тушаагдаха үе болотор 310—320 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй байха ёһотой. Сагаан-Морин гэжэ газарта һубай мал харууһалжа байһан үхэршэд мал бүхэнөө ехэ шэгнүүртэй болгохын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Малшадайнгаа эрилтые һайнаар хангахын тула колхозой правлени болон партийна комитет бүхы хэмжээнүүдые абажа, бэелүүлжэ байдаг. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай ажахын мал адуулагшад гүрэндөө тарган мяха элбэгээр худалдахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлнэ.

Б. УЛАДАЕВ,
Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой главна зоотехник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Мухар-Талын фермын бэрхэ һаалишад Галина Матвеева, Хавронья Вставская.

Н. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ГАГНУУРШАН

Очерк

Алтан шаргал наранай зүүн хадын саанаһаа мандайн гарахатай сасуу Платон Данзанович унтариһаа һэмээхэнээр бодоод, абяагүйхэн хубсалжа оробо. Үргэһэ нойртоо нааршаан хурхиралдажа хэбтэһэн үхибүүдээ, хани нүхэрөө һэрюулэнгүй хубсалаад, ажалдаа ошохо гэжэ байтарнь, һамганиинь гэнтэ һэреэд:

— Ши, Платон, иихэдээ яагаа гээшэбши? Амаржа унтыш, үшөө эртэ бшуу,— гэжэ гайханги дуугарба.

Һамганайнгаа хэлэгшые дуулаагүй шэнги хубсалаад, үдэр бүри хэрэглэдэг хара шэлээ, ажаллахадаа үмдэдэг тусгаар хубсаһаяа, брезент бээлэйгээ жаахан хайрсагтаа хум-хам хээдхибэ. Нюураа угаажашье, үглөөнэй сай яаралтайгаар һорожошье байха үедэнь үнөөхи шабинарынь тархиһаань гарахагүй юм. Анха түрүүшынхеэ хара шэлтэй халхабша зүүһэн, электро-гагнуур бариһан залуухан хүбүүдэй түхэл шарай дахин үзэгдэхэдэл болоод, автокран гагнахадаа нилээд носолдожо, зобожо байһаниинь һанагдаадхиба.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой автокран бүтээдэг цехтэ ажал хэрэгээ яһала һайса мэдэхэ, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй электро-гагнууршад олон байха. Гэбэшье залуу хүдэлмэришэдые зүб харгыда оруулхын, дадал шадабаритай болгохын тула нилээд носолдохо, эсэгэ мэтэ энхэргэнээр хөөрэлдэжэ шадаха хэрэгтэй бшуу. Ушар иимэһээ коллективэйнгээ дунда нэрэ хүндэтэй болоһон хуушанай хүдэлмэришэндэ тиимэ харюусалгатай даабари үгтэнэ:

• • •

Нэгэтэ цехэй начальник электро-гагнууршадаа бултыень суглуулаад:

— Урдань заводто хүдэлжэ үзөөгүй залуу хүбүүд манай заводто хүдэлхөө ороод байна. Тэдэнэй дүрбэниинь манай цехтэ, маанадтай сугтаа хүдэлхөөр зууршалагдаа. Хөөрэлдөөд туршахада, бултадаа электро-гагнуурша болохо хүсэлтэй дуугаралдаа бэлэй,— гэжэ мэдүүлбэ.

Хүдэлмэришэд тэрэ дары нэгэ тон шухала юумэ бэе бэедээ ойлгуулха хүсэлтэй арсалдашаба. Залуушуулшьегүй яһала урагшатайгаар хүдэлнэбди, тэдэшни маанадай ажал гансa гэдэргэ татаха гэжэ хөөрэлдэгшэдшье бии.

— Зай, тиихэдээ яаха болонобибди? Бултадаа бидэ наһатайшаг боложо ябанабди. Эгээл мүнөө сагта өөртөө найдамтай халааниие бэлдээгүй һаа, пенсидэ гарахадаа, заводойнгоо ажал хүдэлмэриие хэндэ найдажа тушааха болоно гээшэбибди? Энээн тухай бодожо үзөө гүт? Таанаршье мүн баһа тиигэжэ ябаа һэмнайт. Теэд анха түрүүшынхеэ заводто хүдэлхөө ерэхэдэтнай хэншье арсаагүй, харин эсэгэ мэтэ энхэргэнээр угтажа абаад, дадал шадабаритай болотортнай хэды шэнээн носолдоо гээшэб. Тэрэнээ мартаа гүт?—гэжэ цехэй начальник эридээр хандаба.

Начальнигайнгаа үгэ хүүрыень шагнажа һууhадаа, хуушанай хүдэлмэришэн Платон Данзанович Ормонов анха түрүүшынхеэ заводто ерэһэнээ, ёһотой хүдэлмэришэнэй дадал шадабаритай болотороо зобоһоноо ээлүүдгүй һанаад, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэймни зариман үе сагайнгаа эрилтые һайса мэдэнэгүй, тад буруугаар аашална гэжэ тухайлба.

Гушаад жэлэй саада тээ үнэхөөрөөшье хүшэр, оньһон станогуудшье тоотойхон, хүдэлмэришэдшье саг үргэлжэ дуталдадаг байгаа бшуу. Дайнай үедэ ото эхэнэрнүүдтэй хамта хүдэлжэ, холын фронтдо хэрэглэгдэхэ минэнүүдые хэлсэжэ байһанаа һанахадань уйдахааршье, өмогорхомооршье болохо юм. Тэрэ үедэ Платон арайл гэжэ арбан табаяа хүсэжэ, Буряад оронойнгоо хүдэлмэришэн ангитай хуби заяагаа холбохоо хүдөөһөө ерэһэн намтартай. Үдэр бүхэндэ абатайгаа сугтаа хонидые адуулалсажа ябаһан хүбүүн завод, фабрика тухай газетэ уншаад гү, али ахамад нүхэдэй хөөрэлдэхые шагнаад мэдэхэ байгаа. Дайнай хүшэр үедэ заводто хүдэлхөө ерэхэдэнь, тэрээндэ хэншье дурагүйдөөгүй, харин түрүүшээр гар үзүүрэй ажал хэжэ дадахыень абаа һэн.

Дайнай үедэ һүни, үдэрөө илгаагүй хүдэлэгшэ бэлэй. Наһатай эрэшүүл гэжэ тоотойхон дада. Платон хүбүүн ото эхэнэрнүүдтэй сугтаа хүдэлжэ, тоогүй олон минэнүүдые вагондо ашалсаһан байха. Заримдаа үлэн хооһоошье ябагдаа. Нарай үхибүүтэй эхэнэрнүүд багашуулаа заводтоо асараад, станогойнгоо хажууда улгыдэжэ байгаад хүдэлэгшэ һэн. Һүүлээрнь жаахан үхибүүдые цехэйнгээ нэгэ буланда суглуулаад, ээлжээгээр һахидаг, пойтыень хуурайлдаг, бүлеэн сайда хилээмэ холин байжа эдеэллэхэ. Хэдышье хүшэр сагай байгаа һаа, хүдэлмэришэдэй нэгэнииньшье эсээб, үлдөөб гэжэ гэмэрэлдэгшэгүй бэлэй. Дайгаа дараха, даагаа һүүлдэхэ гэһэн хүсэлтэйгөөр бултадаа хүдэлдэг байгаа бшуу.

«Дайнай үеынхидэ орходоо мүнөө һураггүй хүнгэн болоо ха юм. Харин тэрэнээ мартаад, элдэбээр аашалалдажа байхань гайхалтай» гэһэн бодолдо диилдэхэ һамбаандань, хажуудахи нүхэрынь хобхорон бодоод:

— Би тэдэнииетнай абахагүйб. Үдэрэйнгөө нормо дүүргэхэгүйб, урмашуулгын шандашье хүртэхэгүйб. ГПТУ дүүргэһэн хүбүүдые ажалда абахаа яадаг бэ. Ажал хүдэлмэриин дадал баритай болоһон, оньһон техникэ һайса хүнүүдтэй хүдэлхэдэшье аргагүй ульгам —гэжэ дуугараадхиба.

Үни удаанай сугтаа хүдэлдэг, хүсөө мэеэ хубаалдан байжа ябадаг нүхэд иигэжэ хэлэхэдэ, Платон Данзанович тэсэ

— Би тэдэнииетнай абахаб. Нэгэ-хоёр туршада салин багаар абуужаб, урмашуулгын шандашье хүртэнгүй үлүүжэб—хамаагүй, һээ боложо үгырхэгүйб. үхибүүднишье улаан һоор ябахагүй. Шухалань гэхэдэ, залуу ёһотой хүдэлмэришэнэй дадал шадабаритай гохо хэрэгтэй. Энэ минии нангин уялга мүн жэ мэдүүлхэдэнь, шууялдажа байһан гансата анираа хатаад, аягүйрхэһэндэл бэ адаглан шэртэлсээдхибэ.

Һүүлээрнь, недели тухайда тэрэ залуу тэй хүдэлөөд байхадань, цехэйнь зарим Платон Данзановичһаа хүлисэл гүйһан, ёһо буруугаар аашалхагүйбди, залуушуул додоо шадахысаа туһалхабди гэжэ най бэлэй.

• • •

Дулаахан хүнжэл дорохоноо нааршаа жа хэбтэһэн үхибүүдээ үшөө дахин мэ таалаад, ажалдаа ошохо гэжэ байтарнь:

— Мүнөөдэр суббото ха юм. Булта рогто ошожо амарха гэжэ хэлсэһэн аад, баһа амарангүй заводтоо ошохошни гү жэ хани нүхэрынь шаналанги дуугарба.

— Яахабиб даа. Хожом хэды үдэрэй абана аабзаб. Харин үнөөхи хүбүүдээ хав оруулха хэрэгтэй бшуу,—гээд Платон Д вич завод тээшээ томо томоор гэшхэлбэ.

Удангүй углуу тойроод, ондоо үйлсэдэ тарнь шэртэжэ байһан һамганиинь өөрынь мэдээжэ бодолдо диилдэн, гэрэй рэлсы дээрэ нилээд удаан абяагүй зогсоо Яахаб даа. Хани нүхэрэй харюусалга мүн ехэ бшуу. Үглөөниинь ажалдаа яаран ошох инаг халуунаар үдэшөөд, ажалһаа буса үхибүүдтэйгээ сугтаа угтажа байдаг ха юм

Эжэл болоһон «Электромашина» завод богоһо алхажа орохотойнь сасуу, үнөөхи нүхэдынь тэрэниие угтан абажа, түрэл эсэ гээ хөөрэлдэһэн мэтэ намдуу зохидоор до доодхибэ. Ажал хүдэлмэри, саашанхи хара гам, амжалта туйлалта тухайдаа тэдэнэр хэ

Уданшьегүй автокран бүтээлгын цех соо ро-гагнууршадай ажалайнь ээлжээтэ үдэр жэ, хүйтэн түмэрэй ширшаганан хайлаха даад, гал улаан дүлөөр соробхилжо байгаа Эдэнэр хадаа заводой ветеран Платон Данза Ормоновой ударидалга доро хүдэлжэ байһан эүйн электро-гагнууршад гээшэ.

М. ОСОДОЕ

ТЕХНИК-ҮРЭЖҮҮЛЭГШЭД—ШУХАЛА МЭРГЭЖЭЛТЭД

КПСС-эй XXIV съезд хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ арга боломжонуудые хараалһан байна. Тиимэһээ энэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл хонин ажалда хэрэглэхэ шухала. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө оролдогшод республика доторнай олон. Гэбэшье энэ шухала хэрэгтэ хонин ажалда мэргэжэл һайнтай техник-үрэжүүлэгшэд дуталдана.

1970 ондо республика доторнай хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ 840 пункт хүдэлһэн юм. Саг зуурын курсануудта техник-үрэжүүлэгшэд хэр бэлдэгдэнэб гэжэ хаража үзэе. Гүрэнэй Хяагтын станцида 105 часай программаар 80 гаран хүниие бэлдэжэ гаргаһан байна. Эдэ мэргэжэлтэд 65 мянган хони искусственна аргаар үрэжүүлжэ шадаа. Мүн Зэдын аймагта 100 гаран техник-үрэжүүлэгшэ хүдэлжэ, 100 мянга шахуу хони һайн шанартайгаар үрэжүүлээ. «Коммунизм» колхоз, Борьёогой совхоз хонидоо 30—40 хоног соо түрүүлһэн байна.

Гэхэтэй хамта, Улаан-Үдын, Загарайн аймагуудай главна зоотехнигүүд В. Черниговскиин, З. Рудаковагай гэмээр техник-үрэжүүлэгшэдэй курса нээгдээгүй һэн. Эдэ аймагуудай ажахынуудта хонинои түрэлгэ аяар 3—5 һара унжагайраа һэн.

Хонидые хурьганһаань эртэ һалгаажа, ороондо орохо үе болоторнь һайн бэлшээридэ таргалуулха гээшэ хонишодой гол зорилго мүн. Эртын хурьга абахын тула хонидые сентябрь соо ороондо оруулхада тон шухала. Тобир тарган хонидой түлынь тэнжэсэтэй һайн байдаг гэжэ малшад һайн мэдэнэ. Хонин ажалай харюусалгатай энэ үедэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд онсо анхарал хандуулха зэргэтэй. Искусственна аргаар үрэжүүлхэ пунктнуудые саг болзор соонь эмхидхэжэ, бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангаха, мүн тэндэ ажаллаха даабаритай техник-үрэжүүлэгшэд табигдаха ёһотой.

Июлиин эхеэр Буряадай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бэлдэдэг һургуулида техник-үрэжүүлэгшэдэй курса нээгдэхэй. Энэ курсада республикын колхоз, совхозуудай 39 түлэгшэ һуралсажа, мэргэжэл дээшэлүүлнэ. Һуралсалынь августын нэгэн болотор үргэлжэлхэ юм. Загарайн, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынууд энэ курсада 18 хүниие эльгээхэ даабаритай аад, оройдоол ... са хүниие эльгээнхэй. Хонидойнгоо үүлтэр һайн болгохо, малай түрэлгые түргэн болзор соо үнгэргэхэ хэрэгтэ дурсадагша аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд урда жэлүүдэйнгээ алдуу дабтаһан за даа.

И. БОЧКАРЕВ,
республикын племстанциин искусственна аргаар үрэжүүлхэ талаар ахалагша зоотехник.

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨЛГӨӨР ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН 1971 оной ТҮРҮҮШЫН ХАХАД ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикымнай ажалшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын зургаа hарын даалгабарие амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Республикын арадай ажахын зарим hалбаринуудай хүгжэлтэ, ургалта нимэ баримтануудаар тодорхойлогдоно:

	1970 оной түрүүшын хахадтай сасуулхада (проц.)
Промышленностиин бүхы продукци	115
Мал ажалhаа абтаhан продукци	106
Капитальна hомололго (колхозуудгүйгөөр)	114
Розничнэ эд бараа наймаалга	108
Ажалшадые ажаhуудалай талаар хангаха хүдэлмэри	113
Сэбэр олзо (хүдөө ажахын болон эд хэрэглэлэй кооперацигүйгөөр) таба hарын туршада	122

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Промышленна продукци худалдалгаар, мүн олонхи шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгөөр нэгэдэхи хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэ. Бүхы дээрээ түсэбhөө гадуур 16,7 миллион түхэригэй продукци гүрэндэ худалдагдаhан байна.

1971 оной түрүүшын хахад жэлдэ промышленна продукциин хэмжээн нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, 15 процентээр дээшэлээ.

Промышленна продукци наймаалха түсэб, тэрэнэй ургалта промышленностиин шухала hалбаринуудта ямараар дүүргэгдэhэниинь нимэ баримтануудhаа гэршэлэгдэнэ:

	1971 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1971 оной түрүүшын хахадта абтаhан бүхы продукциин хэмжээе нёдондонойхитой сасуулхада (процентээр)
Электроэнергетикэ	115	114
Машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулга	102	132
Ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлоз-саарhанай промышленность	104	109
Барилгын материалнуудай промышленность	103	109
Хүнгэн промышленность	103	111
Эдеэ хоолой промышленность	104	107
Промышленна продукциин бүхы хэмжээн сооhоо культурна ажаhуудалай ба ажахын хэрэгсэлнүүдэй бараа үйлэдбэрилгэ	99,5	110

Республика доторнай 163 предприяти түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар ажаллажа байна. Эдэ предприятинууд бүхы промышленна продукциин 98 шахуу процентые үйлэдбэрилhэн, сэбэр олзо доходойнь 99 процентые абаhан байха юм.

Промышленна продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ ба валова продукциин ургалтань Улаан-Үдэ городто, мүн республикын бусад районуудта иимэ баримтануудаар гэршэлэгдэнэ:

	1971 оной хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1971 оной хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтые нёдондонойхитой сасуулхада (процентээр)
Улаан-Үдэ город	104	118
Тэрэ тоодо:		
Советскэ район	104	109
Железнодор. район	104	133
Октябрьска район	104	110
Аймагууд:		
Баргажанай	105	111
Загарайн	106	120
Захааминай	98	93
Кабанскын	101	104
Хяагтын	100,5	102
Прибайкалиин	103	103
Сэлэнгын	103	107
Улаан-Үдын (хүдөөгэй)	99,6	102

Товарна продукци худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ ба промышленна үйлэдбэриин ургалта, ажалай бүтээсэ, зарим предприятинуудта, управленинүүд болон министерствэнүүдтэ иимээр харагдана:

	Продукци худалдалгаар хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1971 оной түсэбэй дүүргэлтые нёдондонойхитой сасуулхада процентээр: үйлэдбэриин хэмжээн	ажалай бүтээсын талаар
Союзна мэдэлэй промышленность — бүхыдөө	**103**	**120**	**119**
Тэрэ тоодо:			
«Электромашина» завод	105	109	108
«Теплоприбор» завод	102	115	105
Локомотив-вагон заhабарилгын завод	101	104	105
Түмэр-бетон конструкци үйлэдбэрилдэг Таловскын завод	106	101	108
Галуута-Нуурай шахтоуправлени	99,6	98	98
«Бурятэнергиин» районно управлени	115	114	118
«Татарский ключ» гэдэг карьер	105	106	106
Тимлюйн цементын завод	106	110	110
Асбоцементнэ зүйлнүүдэй Тимлюйн завод	102	106	112
«Забайкаллес» комбинат	104	109	113
Элхиин авто-заhабарилгын завод	101	92	92
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	99	105	104
Республиканска мэдэлэй промышленность	**103**	**110**	**107**
Шэлэй завод	104	113	116
Ноохо угаадаг фабрика	104	112	113
Нарин сэмбын фабрика	102	106	106
Мяха-консервын комбинат	103	109	109
Ликер-архиин завод	106	103	95
hү болон hүнэй зүйлэй продукци бэлэдхэлгын промышленностиин управлени	105	105	104
Буряадай загаhанай промышленностиин трест	109	106	123
«Россельхозтехникэ» нэгэдэл	102	147	132
«Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат	96	106	105
Хилээмэнэй продукци бэлэдхэдэг управлени	109	109	109
Улаан-Үдын мелькомбинат	107	106	109
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй хэрэг эрхилхэ управлени	102	110	105
Республиканска мэдэлэй промышленностиин дундаhаа — Буряадай АССР-эй Министерствэнүүд болон управленинүүдэй промышленность	**103**	**107**	**103**
Нютагай промышленностиин министерство	101	110	104
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	101	103	102
Хилээмэ барилгын промышленностиин Буряадай трест	102	99,8	102
Барилгын материалнуудай	113	122	108
промышленностиин управлени	103	127	119
Түлишын промышленностиин управлени	113	122	108
Ой модоной ажахын министерство	111	95	107

Республикын олохон предприятинууд продукци үйлэдбэрилгөөр 1971 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые болзорhоонь уридшалан дүүргэhэн, тиигэжэ түсэбhөө гадуур иимэ продукцинуудые үйлэдбэрилhэн байна: 7 миллион киловатт-час электроэнерги, 2 автокран, 114 мянган түхэригэй приборнууд болон автоматизаци хэхэ хэрэгсэлнүүд, тэрэнэй запасной частьнууд, 1 миллионhоо үлүү хирпинсэ, 2,4 мянган хэhэг шиферэй условно плиткэнүүд, 123 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 12 мянган метр ноohон бүд, 508 тонно угааhан ноohон, 1000 тонноhоо үлүү мяхан, 130 тонно малай тоhон, мянган хэhэгhээ үлүү бүхы зүйлэй консервын условно баанханууд, 2 мянган тонно түүхэй hүнэй продукци.

Шухала зүйлэй продукци үйлэдбэрилгые натуральна талаарнь абажа харахада, иимэ баримтанууд элирнэ:

	1971 оной түрүүшын хахад жэлдэ үйлэдбэрилэгдэhэниинь	1971 оной хахад жэлэй хиие нёдондонойхитой сасуулхада процентээр
Шулуу нүүрhэн — мянган тонноор	581	97
100 киловаттhаа дээшэ хүсэтэй переменнэ тогой электродвигательнүүд — хэhэгээр	1784	102
Приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд, тэрэнэй запасной частьнууд — мянган түхэригөөр	3176	122
Автомобильна кранууд — хэhэгээр	208	115
Барилгын модо зөөлгэ (колхозуудые оруулангүйгөөр) — мянган кубометрээр	2013,9	97
Хюрөөдэмэл модо (колхозуудые оруулангүйгөөр) — мянган кубометрээр	521,1	106
Хабсаргамал железобетон — мянган кубометрээр	70,9	100,4
Барилгын хирпиисэ (колхозуудгүйгөөр) — мянган хэhэгээр	52,5	123
Шифер — миллион условно плиткээр	93,9	106
Сонхын шэл — мянган дүрбэлжэн метрээр	7913	119
Ноohон бүд — мянган дүрбэлжэн метрээр	770	104
Угааhан ноohон — мянган тонноор	7,4	109
Оёhон хубсаhан — миллион түрхэригөөр	12,1	113
Дотор трикотаж хубсаhан — мянган хэhэгээр	1225	95
Гадар трикотаж хубсаhан — 1000 хэhэгээр	616	102
Ноohон гутал — мянган паараар	127,9	104
Мяхан бүхыдөө — мянган тонноор	7,3	107
Колбасагай зүйлнүүд — мянган тонноор	5,5	103
Загаhа барилга, тэрээндэ далайн ан ороно — мянган тонноор	1,7	114
Түүхэй hүнэй зүйлэй продукциие hүн дээрэ оруулхада — мянган тонноор	26,2	105
Малай тоhон — мянган тонноор	1,4	107
Бүхы зүйлэй консервэ — миллион условно баанхаар	15,8	106
Хубсаhа угаадаг машинанууд — мянган хэhэгээр	90,3	99,2
Мебель — миллион түхэригөөр	4,4	108

Ажалай бүтээсын талаар 1971 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб республика доторнай бүхыдөө 103 процент бэелүүлэгдэ. Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо ажалай бүтээсэ 13 процентээр ехэдхэгдэhэн байха юм.

Бүхы дээрэнь республика дотор абажа харахада, ажалай бүтээсын ба салин хүлhэнэй ургалтын хэмжээн тааралдаа. Ажалай бүтээсын ургалта ажалшадай дунда зэргын салин хүлhые ахижа ябана.

1971 оной январь — май hаранuудта товарна продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха түсэб дүүргэгдэ. Түсэбhөө гадуур 1,5 миллион шахуу түхэригэй алмалта ороо. 1971 оной табан hарын туршада хахад жэлэй түсэб сэбэр олзо абалгаар 87 процент бэелүүлэгдэжэ, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо сэбэр олзын хэмжээн 24 процентээр ургаа.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта республикымнай промышленностьдо шэнэ машинанууд, механизмууд, материалнууд болон технологическа эрхим hайн арганууд хэрэглэгдэhэн байна. Мүн үйлэдбэрие хүгжөөхын тулада ажал хүдэлмэри саашадаа оньhожоруулагдаа, автомадууд хэрэглэгдэдэг болоо.

Тиигэбэшье промышленностиин ажал хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии байгаа. 37 промышленна предприятинууд гэхэ гү, али бүхы промышленна предприятинуудай 20 процентнь продукци худалдалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй. Тэдэнэй тоодо: «Татарский ключ» гэдэг карьер, Байгалай модо таллуулгын бааза, Хурамхаанай, Хоринии леспромхозууд, «Буржелезобетон» гэдэг үйлэдбэриин нэгэдэл, Татауровска заhабарилгын механическа завод ороно. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр Элхиин авто-заhабарилгын завод, ликер-архиин завод, Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрика, Ивалгын кондитерска фабрика, барилгын материалнуудые бэлэдхэдэг Татауровска комбинат болон бусад предприятинууд түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Зарим предприятинуудта салин хүлhэнэй дунда зэргын ургалга ажалай бүтээсын ургалтые үрдижэ ябана. Иимэ байдал Улаан-Үдын мелькомбинадта, түмэр-бетон конструкциин Таловкын, Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводто үзэгдэнэ.

Хахад жэлэй туршада түмэр-бетон конструкци болон детальнуудые хабсаргалга, дотор ба гадар трикотаж хубсаhан, оёhон хубсаhан, мебель үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй. Зарим предприятинууд товарна продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, сэбэр олзо оруулха, шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй.

1971 оной түрүүшын хахад жэлдэ шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгээр хараалагдаhан гүрэнэй түсэбые Ой модоной ажахын министерство, Арад зоной ажаhуудалай эрилтые хангаха министерство, хилээмэнэй продуктнуудай управлени дүүргэжэ шадаагүй.

II. ХҮДӨӨ АЖАХЫ

Колхоз, совхозууд хабарай тарилгын хүдэлмэриие агротехническэ hайн хэмжээндэ эмхитэйгээр үнгэргэhэн байна. Ороohо таряа тариха түсэб бүхы дээрээ 100,7 процент дүүрээ. Түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо шэниисэ тарилга 9,8 мянган гектараар үргэдхэгдөө гэхэ гү, али 3 процентээр дээшэлээ. Ешмээн — 1,3 мянган гектараар гэхэ гү, али 6 процентээр; гэршүүхэ тарилга — 0,3 мянган гектараар гэхэ гү, али 7 процентээр; горох — 1,2 мянган гектараар гэхэ гү, али 11 процентээр; хартаабха — 0,5 мянган гектараар гэхэ гү, али 7 процентээр; тэжээлэй корнеплодууд 0,7 мянган гектараар гэхэ гү, али 15 процентээр ехээр таригдаhан байна. Тиихэдэ хара таряа, обёос, овощ болон ногоо тариха түсэб зарим хубяараа дүүргэгдээгүй.

Совхозуудта (тэрэ тоодо «Скотопром» трестын ажахынууд ороно) болон колхозуудта бүхы таряалангайнь 81 процентдэ хүдөө ажахын ургамалнууд таригдаhан, 19 процентдэнь сэбэр паар хахалагдаhан байна.

1971 ондо таригдаhан бүхы ургамалай 69,6 процентнь ороohо таряа, тэрэнэйнь 46,6 процентнь шэниисэ, 17 процентнь обёос, 3,1 процентнь ешмээн, 1,7 процентнь горох, 0,6 процентнь хара таряа, 0,6 процентнь гэршүүхэ, 1,1 процентнь хартаабха таригдаhан, 0,2 процентнь овощ, 29,1 процентнь тэжээлэй ургамалнууд, тэрэ тоодо 16,6 процентнь таримал үбhэ ногоо, 11,6 процентнь силосто сабшагдаха ургамалнууд, 0,9 процентнь тэжээлэй корнеплодууд таригдаа. Нёдондонойхитой сасуулхада, обёос болон тэжээлэй корнеплодуудые тарилга нилээд ехэдхэгдэhэн байна.

1971 ондо бүхы ажахынуудта хамта 785 мянган гектарта хүдөө ажахын ургамалнууд таригдаа. Тэрэ тоодо совхозуудта («Скотопром» трестын ажахынууд оролсоно) болон колхозуудта 754 мянган гектар таригдаа.

Гүрэнэй ажахынуудта болон колхозуудта бүхы дээрээ 35 мянган гектар уhалагдадаг газарта хүдөө ажахын ургамал таригдаhан гэхэ гү, али уhалагдадаг таряалангай 88 процентнь, тэрэ тоодо 29 мянган гектар дээрэ эртын уhалалга хэгдэжэ таригдаhан байгаа. Бүхы хүдөө ажахын ургамалнуудай 5 шахуу процентнь уhалууриин газар дээрэ таригдаа, тэрэ тоодо республикада таригдаhан овощой дүрбэнэй гурбан хуби, тэжээлэй корнеплодуудай гурбан хубинь, бүхыдөө таригдадаг кукурузын, хартаабха болон олон жэлэй ногооной 5-дахи хубинь, ороohото ургамалнуудай, гол түлэб шэниисын 3 процентнь таригдаhан байгаа.

Колхоз, совхозууд үнгэрhэн жэлэйхидэл адли бүхы ороohо тарилгын гурбан хубиие паар болон намар хахалагдаhан газарта хэhэн байна. Севооборотой заабаринууд урдынхидаал hайнаар хэрэглэгдээ. Севооборот нэбтэрүүлэгдэhэн газар дээрэ хүдөө ажахын ургамалнуудые тарилга үргэдхэгдэhэн байха юм.

Пропашной болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые таридаг газарта 468 мянган тонно наг шэбхэ оруулагдаа. Энэнь нёдондонойхиhоо 35 процентээр ехэ болоно. Үрэhэ хүрэнгын шанарые абажа харахада, нёдондонойхиhоо hайн байгаа. Энэ жэлдэ ороohо таряа тариха газарай 86 процентнь, хартаабха тариха газарай 10 процентдэнь сортовой үрэhөөр тарилга хэгдээ.

Республикын колхоз, совхозуудта газарай үрэжэл hайжаруулха талаар, мүн гэмтэhэн газарые хамгаалха талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдаа. Газарай хүрьhэн нилээд hайжаруулагдаа. 4,5 мянган гектар сабшалан, бэлшээриин ургаса hайжаруулагдаhан, 4 мянга гаран гектарта ногоо тарижа, ургасань үдхэрүүлэгдэhэн байна. 52 мянган гектар сабшалан, бэлшээри дээрэ агротехническэ хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө. Энэ үедэ 584 мянган тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдажа үтэгжүүлэгдэhэн, 65 мянган гектар сабшалан, бэлшээри хабар эртэ уhалагдаhан, мүн ургасын гаража байхада 130 мянган гектар газар уhалагдаhан байна. 2,3 мянган гектарта культурна бэлшээри бии болгогдожо, хашаагаар хорёологдоо.

Колхоз, совхозуудта 2669 гектарай жалга hудалтай, элhэтэй газарнуудта модо таригдаhан байгаа гэхэ гү, али энэ талаар түсэбынь 89 процент дүүргэгдээ. Тэрэнhээ гадна, 150 гектар газарта полинуудые хамгаалхын тулада модо hуулгагдаа. Тиигэжэ түсэбынь 100 процентээр дүүргэгдээ.

Мүнөө колхоз, совхозууд ургасаяа харууhалжа, таряа хуряалгада бэлэдхэжэ байна. 192 мянган гектар таряалан гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 1,8 дахин ехэ ургасада гербицид хоро сасагдаа. Пропашной ургамалнууд харууhалагдажа, зуруyд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэнэ, 1972 оной тарилгада 151 мянган гектар паар бэлэдхэгдэhэн гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 7 мянган гектараар ехэ газар хахалагдаа. Техникэ, зэмсэгүүдэй заhабарилга дүүрэжэ, силос хуряагдаха комбайнууд бэлэн болгогдоод байнхай.

Ниитын мал болон шубуудай тоо иимээр олошороо:

	Июлиин 1-нэй байдалаар (мянган толгойгоор): 1970 ондо	1971 ондо	1971 онойхие 1970 онойхитой сасуулхада (процентээр)
Бүхы ажахынуудта: (Мал үүсэлхэ бэлэдхэлэй пунктнууд үгыгөөр)			
Эбэртэ бодо мал	474,3	485,6	102
Тэрэ тоодо үнеэд	164,9	167,0	101
Хони ба ямаан	2246,9	2328,9	104
Гахайнууд	163,5	189,0	116
Совхозууд («Скотопром» трестын ажахынуудтай хамта) болон колхозуудта			
Эбэртэ бодо мал	325,0	331,7	102
Тэрэ тоодо үнеэд	103,5	104,1	100,5
Хонин	2118,4	2175,5	103
Гахайнууд	97,1	105,5	109
Шубуу (бүхы түрэлэй)	1340,6	1723,8	129
Адуу мори	55,5	55,8	100,6
Оро үдхэлгэ	5,3	5,3	100

Республикын колхоз, совхозуудай мяхалиг мал үдхэдэг фермэнүүдтэ июлиин 1-нэй байдалаар үнеэдэй тоо 22,1 мянган толгой болоhон, жэлэй туршада 0,8 процентээр олошорhон байна. Ашаг шэмэ үгэдэг малай тоо толгойнь гол түлэб ниитын ажахынуудта, бүхы шахуу аймагуудта олошоржо, олон болоhон байна.

Тиигэбэшье энэ жэлэй июлиин 1-нэй байдалаар ниитын малай тоо толгой нёдондонойхидо орходоо зарим тэды үсөөрөө. Эбэртэ бодо малай тоо Ахын, Захааминай, Яруунын, Түнхэнэй аймагуудта, хонидой тоо — Ахын, Яруунын, Загарайн, Хэжэнгын аймагуудта, гахайнуудай тоо — Загарайн, Бэшүүрэй аймагуудта үсөөрөө. Шубуудай тоо 10 аймагта үсөөрhэн байна.

Нёдондоной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада, ниитын мал болон тахяа шубуу олошоруулха хүдэлмэри hайнаар эмхидхэгдээ. Колхоз, совхозуудта нёдондонойхидо орходоо 2,6 мянган тугал, 30,2 мянган хурьгад, 4,9 мянган поршоонхо олоор абтаа гэхэ гү, али бүхы дээрээ малай түл абалга 4,5—9 процентээр олошорhон байна. 100 эхэ малhаа абтаhан түлнүүдые абажа харахада, 2 тугал үлүү түлжүүлэгдэhэн болоно. Эбэртэ бодо малай үбшэлжэ үхэхэ ушар бага болоо. Инкубаторна станцинуудта дальбараанууд олоор дэгжээгдэнэ. Энэнь нёдондонойхиhоо 384 мянган дальбараагаар гэхэ гү, али 17 процентээр олошороо.

Колхоз, совхозуудта энэ жэлэй түрүүшын хахадта нёдондонойхиhоо амидын шэгнүүрээр 2,6 мянган тонноор малай болон тахяа шубуунай мяхан ехээр абтаhан байна гэхэ гү, али 11 процентээр дээшэлээ.

Шахан таргалуулагдажа байhан гахайнуудай сүүдхэ бүриин амидын шэгнүүр 19 процентээр дээшэлээ.

Совхозууд болон колхозуудта үхэр малай ашаг шэмэ бүхыдөө дээшэлhэн, гүрэндэ тушаагдадаг мяханайнь шанар hайжарhан байна.

Колхозууд болон совхозуудтахи үхэр малай, шубуудай ашаг шэмэ иигэжэ дээшэлээ:

	Жэлэй түрүүшын хахадта: 1970 он	1971 он	1970 онтой сасуулбал, 1971 ондо процентээр
hаамхай нэгэ үнеэнhээ hү haалга дунда зэргээр	909	943	104
Үндэгэлдэг нэгэ тахяаhаа үндэгэ абалга дунда зэргээр	97	95	98

Кабанскын аймагай совхозууд жэлэй түрүүшын хахадта үнеэн бүриhөө 1306 килограмм hү haагаа, Ахын, Баунтын, Хурамхаанай, Захааминай аймагуудай колхозууд болон совхозууд үнеэн бүриhөө жэлэй түрүүшын хахадта дунда зэргээр 153 килограммhаа 674 килограмм хүрэтэр hү haаhан байна.

«Птицепром» трестын ажахынууд үндэгэлдэг тахяа бүриhөө 112 үндэгэ абажа, эгээл hайн үрэ дүн туйлаhан байна; республикын хүдөө ажахын министерствын совхозууд, тэрэшэлэн колхозууд тахяа бүриhөө 61 үндэгэ абаа.

Совхозууд, гүрэнэй бусадшье ажахынууд, мүн колхозууд жэлэй түрүүшын хахадта адууhа малнуудые иимэ шадалтайгаар гүрэндэ тушаагаа:

	Тушаагдаhан нэгэ толгойн дунда зэргын амидын шэгнүүр — килограммаар: 1970 он	1971 он	1970 онтой сасуулбал, 1971 ондо процентээр	Дунда, дээдэ шадалтайгаар тушаагдаhан малнуудай юрэнхы шэгнүүр процентээр: 1970 он	1971 он
Томо эбэртэ бодо мал	279	307	110	79	84
Хонид	33	34	103	65	63
Гахайнууд (поршоонхогүйгөөр) өөхэнэй, мяханай	87	93	107	94	96

Совхозууд болон колхозуудта мал ажалhаа абтадаг валовой продукци 1970 оной түрүүшын хахадайхида орходоо сасуулагдамал сэнгээр 2,7 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 6 процентээр дээшэлhэн байна.

Совхозууд болон колхозуудта мал ажалай гол шухала продукци абалга иигэжэ тодорхойлогдоно:

	Жэлэй түрүүшын хахадта (мянган тонноор): 1970 он	1971 он	1970 онтой сасуулбал, 1971 ондо процентээр
Мяхан (үүсэлэгдээд байхадаа)	9,1	9,6	106
hүн	69,7	74,3	107
Үндэгэн — миллионоор	32,8	39,1	119
Тэрэ тоодо «Птицепром» трестын ажахынуудта	25,8	30,4	118

Гахайн мяха абалга бүхы дээрэ мяха абалгын 11 процентыень, шубуунай мяха — 41 процентыень эзэлнэ.

Мал ажалай продукци абалгада гаргашалагдадаг ажалай гаргаша бага болоо.

Мал ажалай продукцинуудые гүрэндэ худалдалга бүхы ажахынуудта иигэжэ тодорхойлогдоно:

	Жэлэй түрүүшын хахадта: 1970 он	1971 он	1971 ондо проц.: түсэбhөө гадуур наймаалагдаха даалгабарие харгалзан хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ	1970 онтой сасуулбал
Эбэртэ бодо мал, шубууд (амидын шэгнүүрээр) мянган тонно	29,4	35,9	126	122
hүн (мянган тонноор)	1433	1394	121	97
Үндэгэн (миллионоор)	55,7	59,1	107	106
Ноohон (тушаан абтадаг шэгнүүрээр) тонно	15,6	17,0	109	109

Республикамнай 1971 оной түрүүшын хахадта малай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргээ.

Республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрhэн хахад жэлэй туршада хараалагдаhан түсэбhөө гадуур үхэр малай, шубуудай мяха худалдаха даалгабаряа 1,2 мянган тонноор, hү — 4,1 мянган тонноор, үндэгэ — 7,4 миллионоор, ноohон — 244 тонноор үлүүлэн дүүргээ.

Кабанскын, Хяагтын, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудай ажахынууд, шубуунай фабриканууд малай продуктнуудые үйлэдбэрилгэеэ нилээд дээшэлүүлээ, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ даалгабари амжалтатайгаар дүүргээ.

Зарим совхозууд болон колхозуудай ажалда дутагдалнууд бии байгаа. Хүдөө ажахын ургамалнуудые элдүүрилхэ агротехникэнь хүсэд хинагдаагүй, адуу малай тоо толгой түргөөр олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдээгүй.

14 совхоз, колхозууд гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо эбэртэ бодо малай, шубуудай мяха 272 тонноор (18 процент) багаар худалдаа, 15 ажахы 451 тонно (6 процент) — hү; 3 ажахы 94 мянган үндэгэ — (6 процент); 19 ажахы 84 тонно (53 процент) бага ноohо тушааhан байна.

Хүдөө ажахын материально-техническэ баазань бэхижэжэ үргэлжэлөө. Хүндэ хүдэлмэринүүд оньhожоруулагдаа.

Байгша оной түрүүшын хахадта республикын хүдөө ажахыда 486 шэнэ трактор, ашаанай, мүн тусхай 335 автомобиль; ороohо хуряадаг 211 комбайн, хартаабха хуряадаг — 16, силос хуряадаг 69 комбайн; 105 жатка, тракторна 560 плуг, 278 культиватор, сомоо хаядаг 150 түхеэрэлгэ, 32 зерносушилка, мүн бусад машина, механизмууд абтаhан байна.

Хүдөө ажахыда 31 мянган тонно минеральна тэжээл асарагдаа, энэнь 1970 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 40 процентээр ехэ болоно.

Совхозууд болон колхозуудай малай фермэнүүдые оньhожоруулха ажал нэгэ бага hайжараа.

III. ТРАНСПОРТ, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН

Түмэр замай Улаан-Үдын отделени 1971 оной түрүүшын хахадай түсэбые ашаа шэрэлгээр 105 процент дүүргээ, тэрэ тоодо модо зөөхэ түсэбөө 107 процент, шулуу нүүрhэ шэрэхэ түсэбөө — 110 процент, минеральна-барилгын материалнуудые шэрэлгые — 99,7 процент, ороohо таряа шэрэлгые — 101 процент дүүргэhэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, ашаа шэрэлгын хэмжээн 6 процентээр дээшэлээ. 1971 оной түрүүшын хахадта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103 процент дүүргэгдээ.

1971 оной түрүүшын хахадта локомотивуудай бүтээсэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 8 процентээр, вагонуудай ажалай бүтээсэ 15 процентээр дээшэлбэ. Вагонуудай эрьесэ сүүдхэ соо 12,8 процентээр түргэдөө.

Буряадай транспортна управлени автомобильна транспортаар ашаа шэрэхэ 1971 оной түрүүшын хахадай түсэб 103 процент дүүргээ, ашаа шэрэхэ түсэбөө — 105 процент, пассажирнуудые шэрэхэ түсэбөө — 103 процент дүүргэhэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, ашаа шэрэлгэ 6 процентээр, ашаа шэрэлгын эрьесэ — 9 процентээр, пассажирнуудые зөөлгэ 5 процентээр дээшэлээ.

Улаан-Үдэ городой трамвайнууд 1971 оной түрүүшын хахадта 13,4 миллион хүниие шэрээ гэхэ гү, түсэбынь 88 процент болоно.

Хэлхеэ холбооной предприятинуудай юрэнхы даалгабаринь 1971 оной түрүүшын хахадта 98,7 процентээр дүүргэгдээ, радио дамжуулха точконуудые олошоруулха түсэб 138 процент дүүргэгдээ, хэлхеэ холбооной городой телефонно абонентнүүд 3,3 дахин олошорhон байна.

IV. КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

Республика доторнай 1971 оной түрүүшын хахадта (колхозуудгүйгөөр) 32,5 миллион түхэригэй барилга хэгдээ, энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 19 процентээр ехэ болоно.

Республика соомнай барилга-хабсаралгын организацинууд түсэблэлгын, экономическа талаарнь урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдажа эхилбэ. 1971 оной январиин 1-hээ «Бурятцелинстрой» трест шэнэ гуримда оруулагдаhан байна.

Шэнэ барилгануудай хэгдэhэнэй, бии байhан предприятинуудай үргэдхэгдэжэ, шэнэлэн хубилгагдаhанай ашаар «Бурятэнерго» управленидэ, хэлхеэ холбооной управленидэ, Мелиораци, уhанай ажахын министерствэдэ, Хүн зоной ажаhуудалай министерствэдэ, Хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангадаг министерствэдэ, Буркоопсоюз, мүн республикын бусадшье предприяти болон организацинуудта шэнэ барилганууд бэлэн болгогдожо тушаагдаа.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨЛГӨӨР ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН 1971 оной ТҮРҮҮШЫН ХАХАД ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

(Түгэсхэл. Эхининь 3-дахи нюурта).

Хүдөө ажахын министерствын совхозууд гүрэнэй зүгһөө капитальна барилгада һомологдодог мүнгэ хэрэглэһэнэй ашаар 14.6 мянган хонидой багтаха байра бариа. Уһа бүлэдэг худагуудые бариха, хүдөө ажахые электрын элшэ хүсөөр хангаха ажал хэгдэжэ үргэлжэлөө.

Республика доторнай байгша оной түрүүшын хахадта 87,3 миллион түхэригэй капитальна барилга хэгдээ. Үгышье һаа, хахад жэлэй түсэб 104 процент дүүргэгдэһэн болоно. Байгша оной энэ үетэй сасуулбал, 10,7 миллион түхэригөөр ехэ барилга хэгдээ.

Капитальна барилгада хараалагдаһан бүхы мүнгэнэй 57,8 миллион түхэригынь гэхэ гү, али 66 процентнь үйлэдбэриин барилгануудта гаргашалагдаа, гэр байра барилгада 19 миллион түхэриг гэхэ гү, али 22 процентнь культурна ажаһуудалай барилгада — 10,5 миллион түхэриг гэхэ гү, али 12 процент гаргашалагдаһан болоно.

Үйлэдбэриин барилгада гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри арадай ажахын бүхы һалбари хүгжөөлгэдэ зорюулагдаа.

Республикын подрядна организацинууд байгша оной түрүүшын хахадай туршада өөһэдынгөө хүсөөр 54,6 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэһэн байна. Энэнь хахад жэлэй түсэбэй 102 процентнь болоно, 1970 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал, ажалайнь хэмжээн 3,6 миллион түхэригөөр гэхэ гү; али 7 процентээр дээшэлээ.

Зарим организацинууд өөһэдынгөө хүсөөр барилга хэхэ түсэбөө иигэжэ дүүргээ:

	Жэлэй түрүүшын хахадай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1970 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 1971 оной түрүүшын хахадта процентээр
Буряадай барилгын управлени	103	104
«Бурятцелинстрой» трест	98	97
«Бурводстрой» трест	93	126
834-дэхи барилга-хабсаралгын поезд	93	89
397-дохи барилга-хабсаралгын поезд	120	179
802-дохи мостопоезд	109	113

«Бурятмежколхозстрой» гэжэ нэгэдэл жэлэй түрүүшын хахадта 3,9 миллион түхэригэй ажал бүтээгээ, тиигэжэ хахад жэлэйнгээ түсэбые 108 процент дүүргэһэн болоно, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, ажалайнь хэмжээн 20 процентээр гэхэ гү, али 0,6 миллион түхэригөөр ехэ болоһон байна.

Байгша оной таба һарын турша соо барилгадахи ажалай бүтээсэ үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 3 процентээр ехэ болоо.

Подрядна организацинууд 1971 оной таба һарын турша соо барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ хямдаруулха түсэбөө дүүргээгүй.

Подрядна организацинууд январь, май һарын туршада олзо оруулха хахад жэлэйнгээ даалгабари 61 процентээр дүүргээ.

Барилга дээрэ горитой дутагдалнууд бии байһаар. Зарим предприятинууд болон организацинууд гол фонднуудые, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбөө дүүргээгүй, барилгануудые тушааха болзор хойшолуулагдана, барилгын шанар муу байна, дүүргэгдээгүй барилганууд олошорно.

V. ХҮН ЗОНОЙ БАЙРА БАЙДАЛ, КУЛЬТУРНА АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭМЖЭЭН

Байгша оной түрүүшын хахадта республикын арадай ажахыда хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 2 процент дээшэлээ. Салин хүлһэнэй фонд 5 процентээр дээшэлээ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һара бүри абадаг салин хүлһэн 3 процентээр ехэ болоһон байна.

Байгша оной түрүүшын хахадта республикын арадай ажахыда профессионально-техническэ эрдэмэй һургуулинуудые дүүргэһэн 1612 залуу хүдэлмэришэд эльгээгдээ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй тэрэ үеынхидэ орходоо 2 процентээр ехэ болоо. Гадна 580 хүдэлмэришэд ажалһаа һаатангүйгөөр, профессионально-техническэ училищинуудай үдэшын отделенинүүдтэ мэргэжэлээ дээшэлүүлээ, шэнэ мэргэжэлнүүдые шудалаа.

Арадай гэгээрэл, соёл культура хүгжөөлгэдэ дам саашадаа амжалта туйлагдаа.

1970—1971 оной һуралсалай жэлэй һүүлдэ юрэнхы һургуулинуудта һурагшадай тоо 179,5 мянган хүн болотороо олошороо. 8 мянга 35 хүбүүд, басагад дунда һургуули дүүргэжэ, аттестадуудые абаа. Республикымнай дээдэ, тусхай дунда һургуулинууд жэлэй түрүүшын хахадта 6821 залуу мэргэжэлтэдые бэлдэжэ гаргаа. Энэнь 1970 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 10 процентээр олон болоно. Тусхай һургуули дүүргэгшэдэй дунда промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной 3247 инженернүүд болон тех养нигүүд, хүдөө ажахын 1007 мэргэжэлтэд, 1623 багшанар, культурна гэгээрэлэй хүдэлмэриин мэргэжэлтэд, медицинскэ дунда эрдэмтэй 674 хүдэлмэрилэгшэд, худалдаа наймаанай, кооперациин 270 хүдэлмэрилэгшэд бии. Ясли-саадуудта ябадаг үхибүүдэй тоо мүн лэ олошороо.

Жэлэй түрүүшын хахадта 13607,2 мянган хүн зон кино театрнууд, концертнүүдтэ ябаһан байна. Хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ һайжараа, больница болон санаторинуудта, амаралтын байшангууд болон профилакторинуудта амарагшадай тоо олошороо.

Гүрэнэй, кооперативна предприятинууд болон организацинууд 1971 оной түрүүшын хахадта 55,4 мянган дүрбэлжэн метр талмаһтай гэр байра барижа тушаагаа. Байрын гэрнүүдые барижа тушааха гүрэнэй түсэб 102 процент дүүргэгдээ. Гадна колхозуудай, тэрэшэлэн колхознигууд болон хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай өөрын мүнгөөр, тэрэшэлэн гүрэнэй зүгһөө үгтэдэг зээлиин мүнгөөр гэр байра баригдажа үргэлжэлбэ.

Байгша оной түрүүшын хахадта 320 һурагшадай багтаха һургуули, 140 хүүгэдэй багтаха саад-ясли баригдажа тушаагдаа.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта республикын хүн зондо 6,1 миллион түхэригэй ажаһуудалай эрилтэ хангагдаа, тэрэ тоодо хүдөөгэй хүн зондо 2,3 миллион түхэригэй эрилтэ хангагдаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, хүн зоной эрилтэ хангалга 13 процентээр дээшэлээ, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 14 процентээр дээшэлээ. Хүн зоной эрилтэ хангаха хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй.

Хүн зоной эрилтэ хангаха предприятинууд олошороо. Дээрэ дурсагдаһан предприятинуудай тоогой олошорбошье, хүдөө нютагуудта үшөөл үсөөн байһаар.

Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай талаар эд бараа наймаалга, тэрэ тоодо нииитын эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалга, эд хэрэглэлэй кооперациин комиссионно худалдаа наймаа хараада абангүйгөөр, 1971 оной түрүүшын хахадта 266,3 миллион түхэригтэ хүргэгдөө, үгышье һаа, 100,8 процентээр дүүргэгдэһэн байна.

тэрэ тоодо:

розничо эд бараа наймаалга — 243,3 миллион түхэригтэ; нииитын эдеэ хоолой предприятинуудта эдеэ хоол наймаалга — 22,9 миллион түхэригтэ хүргэгдөө.

Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай предприятинуудта бараа наймаалгын жэлэй дүнгэй зэргын ургалта 1970 оной [illegible]хи хахадайхида орходоо 8,2 [illegible]центээр ехэ болоо.

тэрэ тоодо:

гүрэнэй худалдаа наймаанд[illegible] 8,1 процентээр;

кооперативна худалдаа найм[illegible]да — 8,4 процентээр ехэ болоо[illegible]

Эд хэрэглэгшэдэй коопераци[illegible] организацинууд хүдөө ажахын [illegible]дуктнуудые нютагуудтахи сэн[illegible] 3,7 миллион түхэригтэ наймаа[illegible]

Худалдаа наймаанай зарим [illegible]хинүүд эд бараа наймаалха т[illegible]бөө иигэжэ дүүргээ:

	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	
	1970 оной түрүүшын хахадта	1971 оной түрүүшын хахадта
Нютагуудтахи наймаанай эмхинүүд	101,3	100,8
тэрэ тоодо:		
Улаан-Үдын горпромторг	102,4	100,8
Улаан-Үдын горпищеторг	99,5	101,1
Улаан-Үдын универмаг	101,1	103,1
Улаан-Үдын горхлебторг	99,4	98,1
Улаан-Үдын горплодоовощторг	102,8	96,7
Хяагтын наймаанай конторо	98,6	101,8
Столовонуудай трест	104,5	100,2
ОРС-нууд болон продснабууд	102,9	101,7
тэрэ тоодо:		
Лесдревпромой УРС	102,1	100,5
Зэдын продснаб	102,1	102,2
Гусиноозерско ОРС	101,5	103,3
НОД-6 ОРС	103,1	101,0
Буркоопсоюз	102,1	101,6

Буряадай АССР-эй Статистическэ Управлени

Июлиин 22—Польшын Арадай Республикын мүндэлһэн үдэр

НИИСЛЭЛЭЙ СУУТА ПРЕДПРИЯТИ

Польшын Арадай Республикын ниислэлэй «Варшава» гэдэг металлургическа комбинат 1957 оной апрель һарада булад түмэр хайлуулжа эхилээ һэн. Мүнөө үедэ тус комбинадай продукцинь оронойнгоо арадай ажахын олохон һалбаринуудта — юумэ оёдог зүүнһээ эхилээд, мантан томо локомотив бүтээлгэдэшье хэрэглэгдэжэ байдаг.

Ороной промышленностиин эгээл шухала предприятинуудай нэгэн болохо тус комбинат республикынгаа ниислэлэй нэрые нэрлүүлнэ. Варшава хотын хүдэлмэришэн ангиин революционно болон ажалай габьяагай алдар соло мүнөө үедэ ажал хэрэгээрээ суурхажа байна. Энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй үүсхэһэн һайн һайхан хэрэгүүд республика дотороо нэгэтэ бэшэ дэмжэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада болоһон событиин үедэ Варшавын металлургнууд арадайнгаа партиин Центральна Комитедые дэмжэжэ, пролетариадай хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа харуулаа һэн. Энэ шахардуу сагта комбинадай коллектив продукци үйлэдбэрилгээ улам ехэдхэжэ, ажалаараа харюусаһан байна, «Варшава» гэдэг предприяти Совет-Польшын хани барисаанай бүлгэмэй нииитын гэшүүн юм. Тэдэнэр Москвагай «Серп и Молот» гэдэг заводой коллективтэй олон жэлэй туршада харилсаагаа хүгжөөнэ.

Манай орондо боложо байһан ехэ ехэ событинууд Варшавын металлургнуудай зүгһөө халуунаар дэмжэгдэбэ. «КПСС-эй XXIV съезд— коммунизм байгуулагшадай съезд!» гэһэн транспарантнууд комбинадай цехүүдтэ үлгэгдэһэн байгаа. Съездын боложо байхада мастер Хенрика Венцковскиин халаан мартын 30-най һүни продукци үйлэдбэрилгөөр өөрынгөө туйлаһан рекордые үшөө ехэдхэхэ гэжэ шиидээд, үгэдөө хүрөө. Үглөөдэрынь заводой газетэдэ тэрэнэй туйлалта тухай репортаж бэшэгдэһэн байгаа. Энэнь КПСС-эй XXIV съездэ зорюулагдаһан юм.

Польшын Арадай Республикын мүндэлһэн үдэрые тэмдэглэлтын ехэ һайндэрэй урдахана «Варшава» гэдэг комбинадай хэдэн хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдэһэн байгааб. Тэдэнэр иигэжэ хэлэнэ:

Ян Пончик, комбинадай машинист:

— Май 9 ба июлиин 22—эдэ үдэрнүүд намда мартагдашагүйгөөр һанагдадаг,—гээд тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.—1945 оной май һарада би Тадеуша Костюшкын нэрэмжэтэ 1-дэхи дивизидэ солдат байһан хүмби. Совет сэрэгшэдтэй хамтаржа, гитлеровецүүдые дараа бэлэйбди. Белоруссида, Ленино хото шадарһаа манай дивизи дайшалхы замаа эхилээд, Берлин хүрөө һэн. Тэндэ рейхстаг дээрэ совет Улаан тугай хадхагдаад байхада, манай Польшын Улаан туг далбалсаа һэн. Харин 1944 оной июлиин 22-то национальна сүлөөрэлгын Польско комитет Хелмедэ түүхэтэ Манифест гаргаа. Тиигэжэ урдань манай ороной ажалшадай зуун жэлээр хүсэжэ ябадаг хүсэлынь хангагдаа: хүдэлмэришэн, тариашан арадай засаг мүндэлһэн байгаа. Тиигэжэ Люблиндэ арадай Польшын түрүүшын правительство хүдэлжэ эхилһэн байгаа.

Ленинэй зааһан замаар Эхэ оронойнгоо дабшажа ябаһанда жаргалтайб гэжэ һанагшаб. Хоёр оронуудаймнай арадуудай хани харилсаан бидэнэй шудхажа байһан буладтал адли хатуужажа, бэхижэжэ байнал.

Хенрик Кубаля, оньһожоруулагдамал цехэй начальник:

— Би юһэн жэлэй саада тээ Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта инженер байгааб. Хожомынь «Варшава» гээд нэрлэгдэһэн энэ комбинаднай Советскэ Союзай туһаламжатайгаар бүтэһэн байгаа. Тэрэнэй урда тээ манай ороной инженернүүд хэдэн һараар СССР-эй металлургическа комбинадта байжа, дүй дүршэлдэнь һураһан байгаа. Иимэ һайн харилсаан гээшэ ёһотойл эбтэй эетэй гүрэнүүдэй хоорондо үзэгдэнэ бшуу. Мүнөө манай цехэй 250 хүдэлмэрилэгшэ хани барисаанай Совет-Польшын бүлгэмэй гэшүүд юм.

Тадеуш Голембовский, халаанай бригадир:

— Арадайнгаа республикын мүндэлһэн үдэрые угтуулан манай цехэй шудхагшад дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Продукциингаа шанарые һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго табинхайбди. Партиингаа VI съездые угтуулан эдэ үдэрнүүдтэ цехэй партийна организаци коммунистнуудай дунда хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна. Саашадаа ямар зорилготойбибди гэбэл, бүхы хүдэлмэришэдһөө ороһон дурадхалнуудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, комбинадайнгаа ажалые һайжаруулха болонобди. Ажалшан бүхэн өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ёһотой. Энээнэй тулада предприятидамнай тусхай һуралсал эмхидхэгдээ, техникум ажаллана, Краковска горно академиин филиал бии.

Партиингаа ээлжээтэ съездые угтажа байхадаа, КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые шудалнабди.

ПОРП-гэй ЦК-гай IX пленум дээрэ арадай ажахые хүгжөөхэ тухай тодорхой зорилгонууд табигдаһан байгаа. Саашадаа наука болон техникые бүри түргэнөөр хүгжөөжэ, ажалшан зоной ажабайдалые һайжаруулха гэһэн гол зорилго хараалагдана. Энээнэй түлөө үшөө һайнаар ажаллахашье ёһотойбди. Жэлэй дүүрэтэр манай комбинат түсэбһөө гадуур 4300 тонно продукци үйлэдбэрилхөөр хараална.

Францишек Качмерек комбинадай административна директор:

— Үйлэдбэритэй хамта ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха гээшэ шухала хэрэг болоно. Тиимэһээ манай заводой дирекци, партийна организаци ажалшадайнгаа материальна эрилтые һайжаруулхын тулада горитой анхарадаг юм. Байрын гэрнүүд, столово болон бусад шэнэ барилга бүтээлгэдэ ехэ мүнгэ зөөри һомологдоно. Энэ жэлдэ гурба мянга гаран ажалшад санаторинуудта амарха. Хүдэлмэришэдэй бүхы үхибүүд пионернүүдэй лагерьта ошодог.

А. ПОЛЯКОВ,
АПН-эй корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Польшын Пулавы хотодохи азотно үтэгжүүлгын комбинадай түхеэрэлгэнүүд.
ЦАФ—ТАСС-ай фото.

УРДАНЬ ҮШӨӨ НЭГЭН... ФУТБОЛ

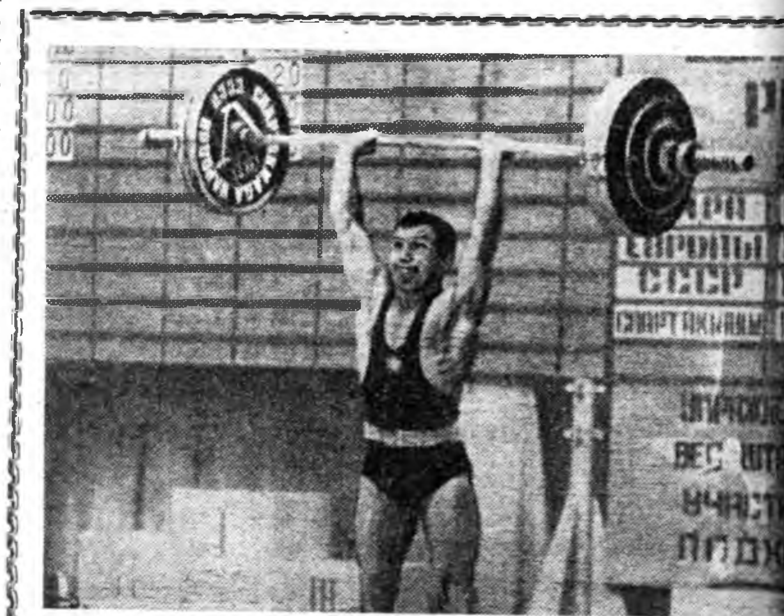
СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наадажа ябаһан футболистнуудай дунда ээлжээтэ — нэгэдэхи дүхэригэй һүүлшын уулзалгын урда тээхи мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Зоно соогоо түрүү һуури буляалдажа ябаһан командануудай дүн хаража үзэхэдэ, эрхимлэжэ ябаһан зарим командын футболистнууд «бүдэржэ», хойноһоо түлхижэ эхилһэн командануудтаа хүсэгдэбэ. Жэшээнь, түрүү һуурнинуудай нэгые ээлжэ ябаһан Томскын «Томлес» команда һүүлшын хэдэн нааданда шүүгдэ шүүгдэһээр, дүрбэдэхи һуурида түригдэшоо. Эдэнэр Хабаровскын футболистнуудта айлшалхадаа, уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэбэ. Мүн Омскын «Иртыш» «Луч» командада 2:0 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, «Автомобилист» командада хүсэгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ. «Автомобилист», «Старт» командатай 1:1 тоотойгоор тэнсэһэн байна. Түрүү һуури эзэлжэ ябаһан командануудай хойноһоо ана мана тулалдажа эхилһэн Семипалатинскын «Спартак» бусадай дундаһаа һайн байдалтай. Эдэнэр нэгэдэхи дүхэригэйнгөө һүүлшын нааданда Целиноградай «Динамо» командые 2:0 тоотойгоор шүүгээд байна. Мүн «Восток», Целиноградай «Динамо», Павлодарай «Трактор» команданууд нэгэдэхи дүхэригэйнгөө наада түгэсхэбэ. «Восток», «Трактор» команданууд хоорондоо наадахадаа, уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор түгэсхэһэн байха юм. Наадан бүхэнөө һайнаар үнгэргэхые оролдодог Шэтын футболистнууд һүүлэй үедэ бирагүйгөөр наадаа. Тиигэжэ эдэнэр Барнаулай «Динамо» командада 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, мүрысөөнэй таблицада 14-дэхи һуури эзэлбэ. Манай «Сэлэнгэ» хүршэнэрөө шүүһэнэйнгээ удаа хоёр һуури урагшаа дабшажа, долоодохидо гараһан байха юм.

Тэрэшэлэн түрүү һууринуудай нэгые ээлжэ ябатараа, гэдэргээ сухариһан Новосибирскын «Дзержинец» Петропавловск-Камчатскиин «Вулканиие» 2:0 тоотойгоор шүүһэнэйнгээ удаа мүн лэ хоёр һуури урагшаа дабшаба. «Сахалин» — «Зауралец» командануудай уулзалга 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ, нэжээд очко өөһэдтөө бэшүүлбэ.

Июлиин 19-дэ үнгэргэгдэһэн нааданай удаа командануудай байдал иимэ болоо:

	Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ	Очко
1.	«Автомобилист» Кр.	18	10	3	5	28—18+10	33
2.	«Иртыш» Омск	18	10	3	5	23—14+ 9	33
3.	«Спартак» Семип.	19	9	5	5	25—17+ 8	32
4.	«Томлес» Томск	18	9	5	4	20—13+ 7	32
5.	СКА Хабаровск	18	8	7	3	18—11+ 7	31
6.	«Луч» Владивосток	18	7	8	3	19—12+ 7	29
7.	«Сэлэнгэ» У.-Үдэ	18	6	8	4	20—14+ 6	26
8.	«Амур» Благовещ.	18	6	8	4	14—11+ 3	26
9.	«Восток У-Камен.	19	6	7	6	16—11+ 5	25
10.	«Старт» Ангарск	18	6	7	5	11—10+ 1	25
11.	«Дзержинец» Новос.	18	7	4	7	18—20— 2	25
12.	«Динамо» Барнаул	18	6	6	6	24—25— 1	24
13.	«Динамо» Целиногр.	19	6	5	8	17—23— 6	23
14.	СКА Шэтэ	18	6	4	8	17—16+ 1	22
15.	«Сахалин» Ю-Сах.	18	5	7	6	13—19— 6	22
16.	«Трактор» Павлодар	19	4	9	6	18—19— 1	21
17.	«Аэрофлот» Эрхүү	18	6	3	9	14—23— 9	21
18.	«Метал.» Н. Кузн.	18	3	6	9	12—26—14	15
19.	«Зауралец» Курган	18	2	8	8	13—19— 6	14
20.	«Вулкан-» П. Кам.	18	0	7	11	7—27—20	7

«Сэлэнгэ» команда удаадахи наадаяа июлиин 23-да үнгэргэхэ болонхой. Айлшаар манайда Красноярскын «Автомобилист» команда ерэхэ. Наадан үдэшын 7 часһаа эхилхэ юм.

МОСКВА. СССР-эй арадуудай зунай V спартакиадада хүнгэншэг бэетэй Геннадий Четин штанг үргэхэдөө, спартакиадын чемпион боложо, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо. Тэрэ дүн хамтадань 375 килограмм үргэһэн байна.
ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Аягүй байдалда оробо

ООН-ой 38 дабхар байшанда холын Африкаһаа түгшүүрилтэй мэдээсэл ерэбэ. Сенегалай правительствaһаа эльгээгдэһэн телеграмма соонь иигэжэ бэшэгдэнэ: Гвиней (Бисау) гэжэ гүрэнтэй хилэ хадхажа байдаг үдхэн шэрэнги соогуур, тосхонууд ороходо харгынуудта Португалиин колонизаторнууд зоргооро аашална. Тэндэ минэнүүд табяатай. Хүнүүд алуулаа. Португалиин вертолёдууд Сенегалай газар руу элдэб гэмтэдые эльгээнэ, хэһэн муу муухай үйлэ хэрэгүүдээ агаарһаа буулгана. Аюулгүйн Совет һүүлэй табан жэлэй турша соо бэеэ даанхай Сенегал гүрэндэ Португалиин хорото муухай ааша гаргажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ баатай болоо.

...Аюулгүйн Соведэй гурбан дабхар зал.

Заседанинуудай столдо Африкын олон делегадууд һуурияа эзэлэнхэй.

Нью-Йорк тусхай хэрэгээр ерэһэн Сенегалай гадаадын хэрэгүүдэй министр Амаду Карим Гэй үгэ, абаба. Һүүлэй арбан жэлэй турша соо Сенегалда эсэргүү хорото аашануудые Португалиин хэжэ байһан тухай Сенегалай түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ дүрбэн үдэрэй турша соо Сенегалһаа эльгээгдэһэн телеграмма тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ үе соо колонизаторнууд болон империалистнууд аягүй байдалда ороһон байна.

О. ПИВОВАРОВ,
ТАСС-ай корр.

Судандахи байдал

КАИР, июлиин 20. (ТАСС). Суданда гүрэнэй засаг унагаалгые толгойлһон майор Хашем Эль-Атта гэгшын арад зондоо хандаһан хандалгые Омдурманай (Судан) радио дамжуулаа.

Зэбсэгтэ хүсэнүүд «демократическа политическэ гурим тогтооxо юм, тиихэдээ гүрэнэй хэрэгүүдые хүтэлхэ хэрэгтэ арад зон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха», «Советскэ Союз түрүүтэй социалис оронуудтай хани харилсаатай байдаг империализмда эсэргүү фронтдо Судан хабаадалсаха юм» гэжэ хандалга доторнь хэлэгдэнэ. Бэеэ даагаад хүтэлбэрилхэ эрхэ Суданай урда хубида үгтэхэ юм гэжэ Хашем Эль-Атта мэдүүлээ.

Судан Египедтэй хани һайхан харилсаатай байжа үргэлжэлхэ гэжэ хандалга дотор саашань хэлэгдэнэ.

КАИР, июлиин 20. (ТАСС). Суданай революционно совет республикын декрет толилбо. Судан демократическа республика болгогдоо, бүхы засаг арадай гарта оробо, тэрээнэй үмэнэһөө революционно совет ажалаа эрхилхэ юм гэжэ декрет соонь хэлэгдэнэ.

Хархисуудай хорото ааша

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). Монтевидео городтохи районно комитедүүдэй нэгэнэйнь гэр байшан тэһэлжэ, Уругвайн Коммунис партида эсэргүү террорис хорото шэнэ ааша Уругвайн хархисууд гаргаба.

Дүтэ байһан полициинхид тэрэ муухай үйлэ хэһэн хүнүүдые бэдэржэ олохо хэмжээ абабагүй. Харин хархисуудай хорото ябуулгада дураа гутаһан комитедэй эдэбхитэдые арестовалһан байна.

Энэ районой хэдэн зуун хүнэй митинг боложо, фашис хорото ааша буруушаагдаһан, Уругвайн Компартитай һаналаа нэгэдэнги байһан тухай мэдүүлгэ хэгдэһэн байба.

Шанга шүүмжэлэлдэ оробо

ТОКИО. (ТАСС). Парламентын урда асуудал табижа, үгэ хэлэхэ зуураа, оппозиционно партинуудай депутадууд премьер-министр Сато гэгшын гадаадын ба дотоодын политикые эрид шангаар шүүмжэлбэ.

Азидахи США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгые бүхыдэнь дэмжэдэг мүнөөнэй япон правительствын политикань Японой национальна аша туһада хоро хүргэнэ гэжэ Японой Компартиин, Японой социалис партиин, Комэйто гэжэ партиин түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Окинавые Японду бусааха тухай хэлсээн япон зоной хүсэһэндэнь хүрэнэгүй, яахадааб гэхэдэ, США-гай сэрэгэй баазанууд, ядерна зэбсэг тэрэ олтирог дээрэ үлэхэ болоно гэжэ депутадууд тэмдэглэбэ. Бэеэ даанхай политика бэелүүлхэ, сэрэгэй баазануудгүйгөөр, химическэ ба ядерна зэбсэггүйгөөр Окинавые бусааха, Японой сэрэгэй хүсэ шадал нэмээхээ болихо гэһэн эрилтэ оппозициин түлөөлэгшэд табиба.

ЗЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА: 14.00—орон доторхи һонин. 14.05—А. Соболевой «Ромка ба тэрэнэй нүхэд тухай» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14.30— үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 15.00 — «Композитор Лепинтэй уулзалга» гэһэн дамжуулга. 16.00 — фото-зураг буулгаха дуратайшуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 16.30—«СССР-эй арадуудай зунай V спартакиада» гэһэн дамжуулга. 17.00—«Хүдөө тосхон ямар байха ёһотойб» гэһэн дамжуулга. 17.30—телевизор харагшадай захилаар концерт. 18.05— «Эфир соо «Залуушуул» гэһэн дамжуулга . 18.35— орон доторхи һонин. 18.50— «Сага о Форсайтах» гэһэн Англиин уран һайханай телевизионно фильмын 7—8-дахи серинүүдынь. 20.30— «Самоцветы» гэһэн телевизионно журнал. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 21.00—телепанорама. 21.20 — «Гурбан солдат» гэһэн киноочерк. 21.40—«Здоровье» гэһэн тележурнал.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Табан жэлэй дорюун алхам» гэһэн түрүү бэшэг. «Республикын ажалай алхам» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Социалис нацинуудай хүгжэлтэ ба дүтэ бололго» гэһэн Э. Баграмовай статья. КПСС-эй Яруунын, Бэшүүрэй райкомуудай пленумүүдһээ. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: У Танда А. А. Громыкын эльгээһэн бэшэг. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ажал гээшэ жаргал» гэжэ Г. Курбетьевэй статья. Соносхолнууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-04516. Заказ № 1011.